

Lažnjivi Kljukec,

kako se mu je

na morju, na suhim in v vojski
godilo.

V LJUBLJANI.

V založbi in na prodaj pri *J. Giontini*, bukvarju.

1856.

IN=030009940

I.

Kaj je lažnivi Kljukec doživel na potovanju v Rusio, v Rusii, v turški vojski, v sužnosti in na poti nazaj na Némško.

V gostivnici pri „angležkim kralju“ se je zbrala vsaki večer pred kakimi sto letmi tovaršija, ki si je pri kozarcu vina z veselimi pogovori čas kratila in skerbi preganjala. V to tovaršijo je tudi lažnivi Kljukec zahajal. Dobro je znal pripovedovati in rad je pripovedoval svojim tovaršem. Enega večera v jeseni, ko je veter černe oblake po obnebjn preganjal in debele kaplice dežja, med katerimi je tudi snég naletoval, na okna zanašal, je rekel eden tovaršev: „Danes, gospod Kljukec, nam morate kako kratkočasno povedati.“ — Vsi so to prošnjo ponovili. „Zakaj pa ne?“ je odgovoril Kljukec; „če vam dopade, kar povem, iz serca rad. Mene gerdo vreme ne pripravi ob židano voljo. Povsod me spremnja in povsod mi je še zvesta tovaršica bila, na mokrim in na suhim, v težavnih vojskah in pri vsih mojih započetjih. Kaj bi pa radi slišali, Gospodje?“ „Kako ste na Rusovsko potovali

in ondi živéli, preljubi!“ mu je rekel nekdo. —
 „Vsi smo sicer že to slišali; pa vem, de ga ni
 med nami, kateri bi tudi v drugo rad ne slišal.“
 „Dobro!“ je odgovoril Kljukec.

Potovanje v Rusio.

Se vé, de bi se bil rad v najlepšim letnim času na to pot napravil; pa zvolil sim zimo, ker sim dobro vedel, de mraz in zima v južnih nemških deželah, na Poljskim, in družih deželah ceste popravi in popraviti mora. Jahal sim, ker je tako naj ložje popotovati, ker se ni bati, se s kakim sirovim popotnikom kregati ali pa s kakim žejnim postiljonom pred vsako gostivnico vstaviti se. Lahko sim bil oblečen, kar me je toliko bolj težavno stalo, kolikor bolj sim proti severju šel.

Lahko si vsaki misli, kako mora biti pod takim osornim nebom staremu možu pri sercu, ki je na Poljskim na pustim polju, čez ktero je šel sever ojster, kakor kosa, brez pomoči in ves premert ležal in je komaj imel, se s čim odéti.

Siromak se mi je v serce smilil, in dasiravno mi je hotlo samemu serce v persih zmerzniti, sim ga vender s svojim plajšem odel. Kar sim zaslišal glas iz nebés:

„Moj sin! plačilo ti ne bo odšlo!“

Dalje sim potoval. Mračilo se je že in kmalo se je črna tama na zemljo vlegla. Nikjer ni bilo ne sluha ne duha kakega sela. Vsa dežela

je bila pod snegom in meni ni bila znana ne pot ne steza.

Naveličal sim se že jahanja. S konja sim šel in ga privezal na nekaj, ki je bilo veršiču drevésa podobno, ki je iz snega molil. Zavoljo varnosti sim vzel svoje pištole k sebi, se vležem truden, kakor sim bil, kar na sneg in zaspim tako sladko, de se nisim pred zbudil, kakor ko je že sonce visoko stalo. Kako sim se pa čudil, ko sim vidil, de v nekim selu na pokopališu ležim! Povsod sim se po konju ozeral, pa nikjer ga ni bilo viditi. Kviško pogledam in vidim, da je uboga žival za verh zvonika privezana in doli visi. Zdaj sim spoznal, pri čim de sim. Snég je namreč čez noč selo zamedel. Vreme je nankrat odjenjalo, v spanji sim počasi, kakor se je sneg tajal, niže in niže zlezal in kar sim v tamoti za verh drevésa imel, ki je iz snega molil, in h kateremu sim konja privezal, — to ni bilo nič družega, kakor verh zvonikov.

Brez da bi bil dolgo mislil, kaj storiti, uzamem urno pištolo v roko, vstrelim v ujzdo in pridem tako srečno do svojiga konja, se vsedem na-nj in jaham naprej. Potem je šlo vse dobro, da sim na Rusovsko prišel, kjer ni sploh navada, pozimi s konjem potovati. Ker je sploh moja navada, se po šegah dežele ravnati, v kateri sim, sim si kupil majhne seni, vprežem konja in se peljem v Petrov grad. Ne vém že več dobro, v kateri deželi da sim bil, toliko se pa še prav dobro spomnim, da sim v sredi strašnega gojzda. Kar zagledam neizrečeno velicega volka urno urno na^zmene iti. Kmalo je bil pri meni in ne-

mogoče je bilo, mu oditi. Po dolgim se vležem v senéh in pustim konja iti, kakor mu je bilo drago. Kar sim si sicer mislil, pa s pičlim upanjem, to se je kmalo potém zgodilo. Volk se ni prav nič za mene pečal, temuč čez-me skoči, popade konja, odterga in požre naenkrat zadnji konec uboge pare, ki je s strahom in bolečinami toliko berzeje derjala. Ko sim vidil, da sim sam tako rešen, vzdignem tiho svojo glavo in vidim s strahom, da se je volk skoraj vsega in vsega v konja zažerl. Komej je pa tako se lepo noter splazil, kar planem po koncu in ga začnem serčno po kožuhovini uđrihati. To mu v mesení nožnici ni malo kropa prililo. Z vso močjo si je prizadeval naprej priti; konjovo truplo pade na tla in glejte! namest njega je bil moj volk oberzdan in vprežen. Še menj sim nehal naplétati in dirjaje prideva srečno in zdrava v Petrov grad zoper najino pričakovanje in v veliko čudenje ljudstva.

Želel sim ondi vojak biti. Ker je več mescov preteklo, preden se je to zgodilo, sim imel priložnosti dosti, svoj čas kakor tudi svoje dnarje tratiti in med ljudstvo spraviti. Marsiktero noč sim pri igri prečul, še več pa sim jih pri polnih kozarcih pognal. Mraz dežele in šege ljudi so bokalam bolj častno mesto na Rusovskim odkazale, kakor v kaki drugi deželi, in dostikrat sim tam ljudi našel, ki so bili v žlahtni umnosti, kozarce prazniti, izureni mojstri. Pa vsi so bili revni mojstri skaze mémo starega, sivobradatega, kufrastega generala, ki je z nami pri eni mizi kosil. Stari gospod, kteri je v turški vojski

pokrov svoje čepine (tème) zgubil, in se, kadar
 koli je kak ptuj človek v družbo prišel, odkrito-
 serčno izgovoril, da mora pokrit ostati, je imel
 navado, pri jedi par poličev žganja spiti in potem
 še polič ruma v sebe zliti, in vender ga ni nikolj
 nihče pijanega vidil. — Ne verjamete mi. Pa
 ne zamérim vam gospodje. Tudi jez nisim verjél.
 Dolgo nisim vedel, kako bi si to reč razložil,
 kar ji pridem enkrat po sreči na sled. General
 je imel navado, od časa do časa, svoj klobuk
 nekoliko vzdigniti. To sim ga večkrat vidil
 storiti, brez da sim si kaj posebnega mislil. Da
 mu je moglo na čelu vroče biti, in da si je
 mogel svojo glavo ohladiti, ni nič posebnega.
 Nazadnje pa sim vidil, da je s svojim klobukom
 tudi sreberno ploščico vzdignil, ktero je imel na-
 mest čepine, in da se je potem vselej vsa para
 žganih pijač, ki jih je povžil, v lahkim oblaku
 pokadila. Zdaj sim vedel, pri čem da sim.
 Povedal sim to svojim prijatlom in obljubil, ko
 sim ravno zvečer to zvedel, jih s poskušnjo pre-
 prčati, da je res, kar sim jim povedal. Stopil
 sim namreč s svojo pipo (fajfo) zad za gene-
 rala, in prižgem, ravno ko je svoj klobuk vzdi-
 gnil, z gorečim papirjem soparo, in vidili smo
 novo in lepo reč. Naenkrat se je vnel dim, ki
 se mu je iz glave kadil in vidili smo lep, višnjev
 plame. Kaj sim počél, je general kmalo spazil,
 pa nič ni bil hud zavoljo tega, ampak dovolil
 nam je še, to še večkrat storiti.

Zdaj vam hočem pa kaj iz svojega lovskega
 življenja povedati. Euega jutra sim gledal skozi
 okno svoje spavnice in vidim, da je bajer, ki m

bil dalječ, ves z divjimi gosmi pokrit. Kar vza-
mem svojo puško iz kota, skočim iz stanice pa
tako nerodno, da sim s svojim obrazom v ban-
gerje priletel, da se mi je ogenj pred očmi
kazal. Pa to me ni nazaj deržalo. Ali ko sim
nameriti hotel, vidim v svojo nevoljo, da sim,
ko sim, tako v bangarje priletel, kamen iz pete-
lina zgubil. Kaj mi je bilo storiti? Časa nisim
smel zgubiti. V svojo srečo sim se spomnil, kaj
se je z mojimi očmi zgodilo. Nategnel sim tedaj
petelina, pomerim po goséh in se kresnem s
pestjo po svojim očesu. Isker se je dovelj poka-
zalo. Ena pade na strelni prah, puška póci in
ubil sim deset gosí. Če ima človek svojo glavo
pri sebi, že kaj stori.

Tako je enkrat plavalo na nekim jezeru,
po katerim sim se na lovu peljal, mnogo divjih
rac. Preveč so bile raztresene, da bi bil mogel
upati, le eno usterliti. V svojo nesrečo sim imel
tudi svojo puško poslednji pot še nabasano. Race
bi bil pa rad vse, ker sim hotel v nekih dnéh
svoje prijatelje na kosilo povabiti. Spomnil sim se,
da imam še nekaj svinskega pleča v svoji torbi.
To sim privezal na precej dolgo vervico, ktero
sim razsukal in tako štirikrat tako dolgo naredil.
Skril sim se v terstje na bregu, veržem kosček
mesa na vervici in veselje sim imel viditi, kako
je prva raca priplavala in ga požerla. Za njo
so pa kmalo vse druge priplavale, in ker je
gladki kosček mesa kmalo nepovžit iz race zadej
prilezel, ga je kmalo druga požerla in tako je
šlo po versti. Nabrale so se race kakor jagode
na paternoštru. Potegnil sim potem vervico lepo

na suho, jo ovijem parkrat okrog pleč in života in se napravim proti domu. Ker sim imel še precej dalječ do doma in so me race precej težile, mi je bilo skorej žal, de sim jih toliko vjel. Zdaj se mi je nekaj naključilo, da sim se v začetku skorej bal. Race so bile namreč še vse žive in so začele, ko so se nekoliko s pervega straha zbrihtale, kaj močno s perutami tepsti in so se vzdignile z mano vred kviško. Marsikomu bi se bili tu možgani zmešali. Jez pa sim to po mogočosti v svoj prid obernal in sim plaval z racami v višavi proti domu. Ko sim ravno nad svojo hišo prišel in je bilo treba, se brez škode na tla spustiti, sim začel racam, eni za drugo, vratove zavijati; tako sim prišel počasi naravnost skozi dimnik hiše na ognišče, na katerim še v mojo srečo ni bilo zakurjeno. Kdo more strah mojiga kuharja popisati?

Nekaj enacega se mi je kmalo potem s kokošmi zgodilo. Šel sim novo puško poskušat in sim vso svojo pripravo postrélil. Kar zletí tropa kokoši pred mano. Ker sim želel, ktere na svoji mizi iméti, sim si nekaj zmislil, kar svetjem tudi vam gospodje, kadar se vam priložnost pokaže, storiti. Koj ko sim vidil, kam so se kure vsedle, nabašem svojo puško, in denem va-njo namest svinca svoj rameželj, kterega sim popred urno ošpičil. Zdaj sim sel nad kure, sprožim ko so zletele, in veselje sim imel viditi, da je moj rameželj, ki je leté sedem kur nasadil, ne dalječ od mane na tla padel. Vem, da so se kure čudile, kako so bile tako urno na ražnu nabrane.

Drug pot sim naletel v velikim gojzdu na

Rusovskim na silno lepéga črnega lesjaka. Silno škoda bi bilo, njegovo lepo kožo razstreliti. Tik drevesa je stal. Ko bi bil trenil, potegnem kuglo iz puške, jo nabašem z velikim žebljam, vstrelim in zadenem tako dobro, da sim mu sprednjo nogo na drevo pribil. K njemu grem, uzamem korobač in ga začnem tako lepo pretepati, da se mi je serce smejalo, ko sim vidil, da je iz kože skočil in kakor nag jo v gojzd pcedil.

Včasi človeku sreča sama pomaga. Tega sim se enkrat prepričal, ko sim vidil v velikim gojzdu divjo svinjo in prasčka enega za drugim štokljati. Strelil sim pa nič nisim zadel. Pa vendar je prasček sam naprej tékel, starka je pa nepremakljivo obstala, kakor če bi bila v tla vrašena. Ko sim to reč bolj natanjko pregledal, sim vidil, da je bila svinja slepa, in je praščkov repek v gobcu deržala, da jo je lepo peljal. Ker je moja kugla repek presterlila, je starka en konec v gobcu obderžala. Ker jo prasček ni več naprej peljal, je obstala. Prijel sim tadaj odstreljeni konček praščkovga repa in peljal staro okorno žival prav lahko in brez opore dam.

Kakor so divje svinje strašne, toliko bolj strašni in nevarni so divji merjasci. Enkrat sim na enega v gojzdu zadel, ko nisim bil pripravljen, ne se ga lotiti ne se mu braniti. Komaj sim mogel za drevo skočiti, ko je divji vrag po meni ravsnil. Pri tej priložnosti so se pa njegovi zobje tako v drevo vsadili, de jih ni mogel ne iz drevesa potegniti ne še enkrat po meni vsékati. „Ho, ho!“ sim si mislil, „zdaj se bova

pomenila!“ — Brez da bi se dolgo opotavljal, vzamem kamen, ki je poleg mene ležal, pribijam po sercu na zobé in jih tako popolnoma zanetam, da ni mogel se stergati. Tako je mogel tedej čakati, da sim se z bližnjega sela vernil z vozičkom in vervjo, da bi ga živega in zdravega dam pripravil, kar se je tudi zgodilo.

Gotovo ste že kadaj od patrona vsih lovcov in strelcov, od sv. Ilna, kaj slišali, gospodje, in slišali ste tudi gotovo, od lepega jelena, ki ga je v gojzdu srečal in je sveti križ med svojimi rogmi imel. Poslušajte me, kaj sim z lastnimi očmi vidil. Enkrat, ko sim ves svoj svinec postrelil, mi pride zoper moje upanje najlepši jalen svetá naproti. Gledal me je tako meni nič, tebi nič, tako prosto v oko, kakor če bi bil vedel, da imam prazno mošnjo. Pa kar naenkrat nasujem v svojo puško strelnega praha in verh njega polno pest češnjevih pešák. In puhnil sim mu jih vse v sredo čela med rogove. Omamljen je sicer se zvalil, pa kmalo mi je pokazal peté. Čez nekaj let sim bil v tajistim gojzdu na strelju, in glejte, prikaže se mi berhek jalen z lepim češnjevim, več kot deset komolcov visokim drevesom med rogovi. Kmalo sim se spomnil, kaj sim pred nekimi léti doživel. Mislil sim si, ta jalen je moj, in poderem ga z enim strelom na tla. In tako sim prišel naenkrat k mesu in češnjam. Na drevesu namreč je viselo polno češinj, kakoršnih še moje žive dni nisim jedel.

Kaj pa pravite, gospodje, k temu? Enkrat mi je pošel dan in strelni prah (pulfer) v nekim

poljskim gojzdu. Ko sim proti domu šel, prirenči silno velik medved z odpertim gobcom na mene, da bi me raztergal. Zastonj sim iskal svinca in praša. Druzega nisim našel, kakor dva kresivna kamna. Enega veržem z vso močjo v odperti gobec. Ko mu to ni prav dopadlo, se je medved obernil, tako da sim mu družega v zadnjo kračo zadegati mogel. Silno čudno in lepo je šlo to. Kamen ni šel samo v medveda ampak se je tudi z drugim tako zadel, da sta oginij vkresala in medveda s strašnim pokom raznesla. Dasiravno se mi nič ni zgodilo, se vendar še smejati nisim mogel in sklenil sim, se nikolj več nobenega medveda ne lotiti, brez da bi se s čim braniti imel.

Zdi se mi pa, da me je prav nesreča preganjala, ker so se najbolj divje in nevarne zverine vselej takrat me lotile, kadar mi je bilo nemogoče se jim braniti, kakor če bi jim bilo nekaj povedalo, da sim neborn. Tako sim enkrat ravno kamen s puške odvil, da bi ga malo poklepal, kar mi strašni medved naproti prirenči. Druzega nisem vedel storiti, kakor na drevo splezati in se ondi v bran postaviti. Po nesreči mi je pa, ko sim na drevo plezal, nož na tla padel, in zdaj nisim imel nič, s čimur bi bil petelina prišravfal. Zdolej je stal medved, in vsako minuto se mi je bilo bati, da bo za mano priplezal. Si iskre iz oči kresati, kakor sim že enkrat storil, nisim hotel več poskusiti, ker me je takrat že preveč bolelo in oko tudi se ni bilo prav zdravo. S hrepenjenjem sim gledal na svoj nož, ki je bil v sneg zasajen. Pa pogle-

dovanje mi nič pomagalo. Nazadnje mi pride pa misel v glavo, ki je bila ravno tako posebna, kakor srečna. Naravnal sim namreč curk vode, ktere ima človek v strahu vselej največ, tako, da je ravno roč mojega noža zadel. Ker je bilo ravno strašno mraz, je voda koj zmerznila in v par minutah je led nad mojim nožem tako visoko zrastil, da sim ga mogel z drevesa doseči. Zgrabil sim tadaj podaljšan roč in ga potegnem brez težave, pa vender previdno k sebi. Komaj sim z nožem kamen prišravfal, ko je medved priplezal. V resnici sim si mislil, tako moder mora biti človek, kakor medved, da pravega časa ne zamudi, in sprejel sim ga s tako serčnostjo, da sim mu veselje pregnal, še kadaj na kako drevo plezati.

Ravno tako je prišel drug pot strašen volk nenavadoma tako blizo do mene, da mi ni nič družega ostalo, kakor mu pest v žrelo poriniti. Zavaljo svoje varnosti sim mu pest globočeje in globočeje rimil in sim prišel s svojo roko skorej do pleča. Kaj mi je bilo pa storiti? Ne morem reči, da se mi je to prav dobro prileglo. Le mislite si, čelo proti čelu z volkam! Nisva se ravno ljubeznivo gledala. Če bi bil svojo roko nazaj potegnil, bi me bila zverina še huje prijela. To sim posnel iz njegovih svitlih napetih oči. Z eno besedo; zgrabil sim ga za drob, obernil kakor rokovico, vergel na tla in pustil ležati.)

Se vé, da bi kaj tacega ne bil hotel s steklim psam storiti, kateri jo je kmalo potem v nekih ulicah v Petrovim gradu proti meni pricedil. Da bi bil bolj gotovo mu odšel, veržem svojo

zgorjnjo suknjo pred njega in skačim v bližnjo hišo. Potem sim ukazal hlapcu po suknjo iti in jo k drugi obleki obesti. Drugi dan se silno ystrašim, ko je začel moj Janez vpiti: „Bog se usmili, gospod Kljukec, vaša suknja je steklja!“ Urno planem s postelje in vidim vse moje oblačila okrog razmetane in raztergane. Janez je dobro zadel, da je suknja stekla. Ravno sim prišel, ko je čez novo prazniško obleko planila in jo neusmiljeno tresla in tergala. —

V vsih teh prigodkih sim bil res srečen, pa odšel sim vselej z veliko silo; s pomočjo svojega bistrega uma, ki mi je vselej, bodi si v gojzdu, na travniku ali v vojski pomagal. Imel sim tudi dva psa, ki sta mi tako dobro služila, da jih nemorem pozabiti in tudi tu vam moram kaj od nju povedati. Eden je bil tako nevtrudljiv, pazljiv in previden, da mi je bil vsak, kateri ga je vidil, zavoljo njega nevošljiv. Ponoči in podnevi sim se ga mogel posluževati. Ko je namreč se noč storila, sim mu obesel laterno na rep, in lovil sim z njim bolj kakor v svitlim dnevu. Enkrat, kmalo ko sim se oženil, je iméla moja gospa veselje, na lov iti. Naprej sim jezdaril in ni dolgo terpelo, je moj pes že pred tropo jerebic stal. Čakal sim in čakal svoje žene, ki je s hlapcom kmalo za mano jezdarila. Pa nikogar ni bilo viditi ne slišati. Začelo me je skerbéti, se vernem in na polovici poti zaslišim silno žalostno zdiho vanje. Prav blizo se mi je zdélo, pa vunder ni bilo dalječ okrog nobene žive duše. S konja stopim, se vležem z ušesom na zemljo in zdaj slišim ne

samo, da je to zdihovanje pod zemljo, ampak tudi, da pride od moje žene in od mojega hlapca. Vidil sim tudi ne dalječ od mene luknjo v zemljo. Druzega si nisim mogel misliti, kakor da sta moja žena in njeni tovarš v njo padla. Kar sim mogel sim derjal v bližnjo vas po ljudi, ki so čez dolgo nesrečna dva iz dvesto komolcov globoke jame izlekli. Čudo je pa bilo, de se ni nobeden nič poškodoval; lé hlapec je bil malo pobit. Samo strahú sta dosti prestala. Da mi zdaj na lov ni bilo več misliti, si lahko mislite. In ker ste, kakor mislim, v tej povesti mojega psa pozabili, mi ne bote zamerli, da sim ga tudi jez pozabil. Služba me je koj drug dan na pot gnala. Vernil sim se še lé čez šternajst dni. Komaj sim bil par ur domá, kar pogrešim svojo Dianco. Moji posli so mislili, da je šla z mano. Nikjer je ni bilo najti. Nazadnje mi pride misel: Kaj pa, če je pes morde pri jerebicah ostal? Upanje in strah sta me na tisto mesto gnala, in glejte! z neizrečenim veseljem zagledam psa tam, kjer sim ga pred šternajstimi dni pustil. Diana! ga pokličem in koj je bil pri meni. Enkrat sim vstrelil in pet in dvajset jerebic je bilo mojih. Toda pes je bil tudi tako izstradan, da se je komej še k meni priplaziti mogel. Na konja sim ga mogel k sebi uzéti. Ker je imel pa doma dosti jesti, se je kmalo spet popravil in čez par tednov mi je pomagal, reči na konec priti, kar bi mi brez njega mende nikolj ne bilo mogoče.

Lovil sim namreč cela dva dni zajca. Pes mi ga je vedno pripodil, pa nikolj ga nisim

mogel vstreliti. V copernijo nisim nikolj veroval; pa tukaj mi je vunder moj um obstal. Zvečer družega dneva mi pride vunder zajc tako blizo, da sim ga mogel zadéti. Pade — in kaj mislite, da sim zdaj našel? Ta zajc je imel spodej šteri noge in na herbtu tudi šteri. Ko so bile spodnje vtrudene, se je obernal, kakor človek ki zna na trebuhu in znak enako dobro plavati, in potem je z unimi šterimi še bolj urno tekel. Brez psa bi ne bil tega zajca nikolj dobil. Tega psa bi bil smel ediniga imenovati, če bi ne bil imel še družega, ki je bil še bolji. Ta pes ni bil tako poseben zavoljo svoje podobe, kakor zavoljo svoje umnosti. Tako urno je tekal, tolikrat in tako dolgo v moji službi, da si je noge tik do trebuha odtekal in v njegovim poslednjim času sim ga samo še imel, da je jazbice iskal. Tudi v tej lastnosti mi je še več let služil. Ko je še cela bila — bila je kuzla — je enkrat za nekim zajcom jo kadila, ki mi je nenavadno debel se vidil. Žal mi je bilo za mojo kuzlo, ker je bila breja, pa je vunder enako urno teči hotla, kakor sicer. Prav dalječ sim zamogel s konjem za njo iti. Kar zaslišim na enkrat lajanje cele trope psov, pa tako slabo in tanjko, da nisim vedel kaj storiti. Ko bliže pridem, zagledam čudo. Zajkla je, ko je bežala, storila, in moja kuzla tudi, in sicer zajklja toliko mladih kakor moja psica. Po svoji naturi so zajčki zbežali, psički pa jih niso samo podili ampak tudi nosili. Tako sim imel po končanem lovu na enkrat šest zajcov in šest psov, ko sim vunder samo z enim začel loviti.

Te psice se spominjam še z enakim veseljem, kakor nekega bistrega litavskega konja, ki ni bil za preplačati. Po sreči sim ga dobil v last, in priložnost sim imel koj pokazati, kako znam jezdariti. Bil sim namreč enkrat na grašini grofa Provski in sim pil z gospémi kafe v gradu, ko so gospodje na dvorišu mladega žrebca ogledovali. Kar zaslišimo vpitje. Po stopnicah tečem in vidim konja tako divjega in nevrétnega, da si nihče ni upal k njemu iti ali ga zasedlati. Preplašeni in vsi zmešani so stali gospodje in hlapci. Strah jih je prepadel, ko sim bil s serčnim skokom na konju, ki je prestrašen obstal in z mojo umetnostjo ukroten bil. Da bi to gospém še bolj pokazal in da bi jim ves nepotreben strah uzél, sim prisilil paro skozi odperto okno v stanico skočiti. Tu sim mnogokrat zdaj počasi, zdaj v skoku sim ter tje jahal, nazadnje clo na mizo skočil in tudi zdaj počasi zdaj v skoku z njim jezdaril, da so se gospé kaj čudile. Moj konjiček je bil pa tudi tako gibčen, da ni ne skledic ne torilk pobil. To me je pri gospeh in pri grofu tako prikupilo, da me je s svojo navadno priljudnostjo prosil, mladega konja v dar uzéti in z njim v turško vojsko iti, ki se je iméla skorej začeti.

Kaj bolj prijetnega bi ne bil mogel v dar dobiti, posebno ker mi je konj toliko dobrega v vojski prerokoval, v kateri bi se imel jez prvi pot kot vojak skazati. Konj, tako voljin, tako serčin in bister — jagnje in vrag v enim — me je mogel vselej dolžnost dobrega vojaka in slavnih vojaških del opominjati.

Šli smo, kakor se mi zdí, tudi zavoljo tega v vojsko, da bi čast rusovskega orožja madežev osnažili, ki jih je v poslednji vojski dobilo. To se je tudi popolnoma zgodilo.

Nižjim vojakom se ne spodobi, si velike premag in djanja pripisovati, katerih slava se večdel le vodjem in dostikrat še clo takim ljudem pripisuje, ki še nikolj vojske niso vidili in pulfra nikolj niso volrali.

Nič posebniga si tedej v svojo čast ne pripišem, kar smo v bojih s sovražnikom storili. Storili smo vsi svoje dolžnosti, kar pa v vojaškem jeziku veliko veliko več pomeni, kakor si sicer prerokovavci doma na mehkih posteljah in pri polnih bokalih mislijo in domišljujejo. Ker sim imel tropo huzarjev pod svojim poveljem, sim imel marsikaj storiti, kjer mi je bilo svojo glavo in svoje serce pokazati. Kar smo storili, je bilo dobro, in z vso pravico smém to čast sebi in tistim tovaršem dati, kateri so z mano pomagali sovražnika premagati.

Enkrat ko smo Turka pred sabo podili, je nam, ki smo prvi bili, kaj vroče bilo. Moj konj bi me bil skorej v hudičevo kuhinjo zanesel. Dalječ spredej sim bil in vidil sovražnika v oblaku prahú proti meni se valiti. Zavoljo tega nisim mogel viditi, ali ga je veliko ali malo, in kaj je njegov namen. Da bi se tudi v tak oblak prahú skríl, bi bila rés vsakdanja zvijača, in nič bolj pametnega bi me ne bilo storilo, kakor bi mi sploh namena ne bilo razodelo, zakaj da sim bil naprej poslan. Ukazal sim tadaj svojim tovaršem se na desno in na levo razkropiti in

toliko prahú narediti, kolikor bi mogli. Jez sam sim jo pa naravnost na sovražnika poménil, da bi ga bolj natanjko pogledal. To mi je šlo po sreči. Stal je namreč sovražnik in se bojeval toliko časa, dokler se mojih tovaršev ni zbal. Zdaj je veljalo, serčno po njem mahiniti. Vsega smo ga razpodili, mu mnogo ljudi pobili in ga nismo samo v terdnjavo, ampak tudi skozi in skozi terdnjavo zapodili.

Ker je bil moj konj tako silno berz, sim bil najsprednji, in ker sim vidil, da gre sovražnik tako lepo pri uni strani vun, se mi je dobro zdélo, na tergu se vstaviti in svoje vojake s trobento vkup poklicati. Vstavil sim se: pa mislite si, gospodje, moje zavzetje, ko nisim vidil ne trobentarja ne ktereга družega mojih ljudi pri sebi. „Ali se sučejo morde po družih ulicah, Ali kaj se je z njimi zgodilo?“ sim si mislil. Pa dalječ od mene niso mogli biti in kmalo so me mogli doiti. S tem upanjem poženem svojega spehanega konja k studencu na tergu, ga napojit. Čez mero je požeral vodo in ni mu bilo žeje vgasiti. To je bilo tudi lahko. Ko sim se namreč po svojih ljudéh ozerl, kaj mislite pač da zagledam? — Ves zadnji dél mojega konja, križ in ledje je bil proč in proč odsekan. Tako je voda zadej spét iz njega tekla, kakor je spredej va-nj prišla, brez de bi mu bila žeje ugasila. Kako se mu je to zgodilo, sam ne vém. Priletel je pa moj streže na svojim konju od druge strani in mi je srečo vošil in s krepkim kletjem to le povedal. Ko sim med sovražnike zamotan v terdnjavo prišel, so urno vrata doli

spustili in mojemu konju zadnji konec odbili. Najpervo je ta konec tako jako bercal in suval, da je vse sovražnike, ki so kakor slepci proti vratam pridérli, skorej vse pobil, potem je šel pa na bližnjo pašo, kjer ga bom mende še našel. Tako je tudi bilo. Poklical sim koj našega kovača. Brez dolzega pomišljevanja je sošil spet oba konca z lorberjevimi mladikami. Rana se je srečno zacelila in zgodilo se je nekaj, kar se samo tako slavnemu konju zgoditi more. Mladike so namreč v njegovim životu korenine poguale, so rastle in so naredile veje nad mano, da sim potem marsikterikrat v senci svojega kakor konjevega venca jezdariti mogel.

Druge male reči, ki se mi je v tem boju naključila, nej samo memo gredé opomnim. Tako močno, tako dolgo, tako neutrudljivo sim po sovražniki mahal, de moja roka tudi še potem ni mogla nehati udrihati, ko že davno sovražnika ni bilo ne gluha ne sluha. De bi sebe ali svojih ljudi, ki so mi preblizo prišli, po nepotrebnim ne pretepal, sim mogel svojo roko skozi osem dni tako zavezano nositi, kakor če bi mi bila presekana.

Možu, kateri je zamogel tacega konja jezdariti, kakoršin je bil moj, sméte gospodje tudi še kaj družega verjéti, dasiravno se vam bo neverjetno zdélo. Oblegovali smo enkrat, že ne vem več, katero mesto, in generalu je bilo silno zlo na tem ležeče, zvediti, kako so reči v terdnjavi. Nemogoče je bilo va-njo priti, pa tudi ni bilo nikogar, ki bi se bil tega lotil. Nekoliko preveč goreč se vstopim pred eno največjih kanón,

ki je bila v terdnjavo izstreljena. Kakor blisek se vsedem na kuglo, da bi me v terdnjavo nesla. Ko sim pa v višavi kuglo jahal, so mi prišle vsaktere težke misli v glavo: „Hm!“ sim si mislil; „notri boš še prišel, ali kako potem spet koj nazaj priti? In kako bo v terdnjavi s tabo? Kot ogleduha te bodo spoznali in na prvi kol obésli. Take postelje si pa ne želim.“ Po takim premišljevanju sim kar sklenil, ko je kugla iz terdnjave par korakov od mene v naš tabor letela, s svoje na-njo skočiti, in prišel sim spet srečno nazaj, dasiravno nisim nič opravil. —

Kakor sim znal jez lahko in ročno skakati, tako je znal tudi moj konj. Ni mi bil ne graben preširok ne plot previsok, da bi ne bil kar po ravni poti jahal. Enkrat sim jo za zajcom kadil, ki je čez cesto na polje tekel. Po cesti se je ravno kočija z dvema lepima gospéma peljala ravno med mano in zajcom. Moj konj je tako ročno in brez da bi se bil kam zadel, skozi odperte okna kočije skočil, da sim komej čas imel se odkriti in gospé za zamero prositi.

Drug pot sim hotel močirje preskočiti, ktero se mi v začetku ni tako žiroko zdelo, kakor potem, ko sim na sredi njega tičal. Vernil sim se tadaj spet nazaj, od kodar sim prišel, da bi se močnejše zaletel. Pa tudi zdaj sim preblizo skočil in padem ne dalječ od brega do vratú v močirje. Tukaj bi bil mogel gotovo poginiti, če bi me ne bila moja lastna roka za kito s konjem vred, ki sim ga terdno s koleni oklenil, izlekla bila.

Dasiravno sim bil tako serčen in prebrisan, dasiravno sva bila jez in moj konj tako urna,

ročna in močna, mi vunder v turški vojski ni šlo vselej vse po sreči. Še tako nesrečin sim bil, da so me sovražniki premagali in vjéli, in najhujše je bilo to, da so me Turki v sužnost prodali, kakor imajo navado. V tem žalostnim stanu moje opravila niso bile ravno tako težke, kakor sim bolj nevoljin zavoljo njih. Sultanove bčele sim mogel namreč vsako jutro na pašo goniti, jih čéli dan pasti in zvečer spet v njih uljniko nazaj gnati. Enega večera pogrešim eno bčelo, pa kmalo vidim, da sta jo dva medveda napadla in jo hotla zavoljo njenega medú stergati. Ker nisim nobenega družega orožja imel, kakor sreberno sekiro, ki je znamenje Sultanovih vertnarjev in póljskih delovcov, veržem to po medvedih iz naména, ju prepoditi. Rešil sim res bčelo tako, ker sim pa sekiro premočno zagnal, je šla v višave in ni nehala pred letéti, kakor da je v luni na tla padla. Kako jo zdaj nazaj dobiti? Kako z zemlje do nje priti? Spomnil sim se, da turški bob silno urno in visoko raste. Brez odloga usadim tadaj tak bob, ki je res zrastel in se enega rogú lune ovil. Veselo plezam proti luni, kamor sim srečno prišel. Pa težko me je stalo, svojo sreberno sekiro v kraju najti, kjer se vse reči tudi kakor sreberne svetijo. Čez dolgo jo najdem vunder na kupcu plev in rezance. Zdaj sim se hotel verniti, pa oh, sončna vročina je med tem moj bob razsušila, tako da nikakor ni bilo mogoče nazaj iti. Kaj je bilo storiti? — Spledal sim si verv iz rezance, jo privezal za luno in se spustil po njem doli. Z desno roko sim se terdno deržal, v levi sim

imel pa sekíro. Ko sim tako nekaj časa nazaj plezal, sim prerezal kos vervi nad mano, ki ga nisim več potreboval, in ga spodej privezal; tako sim precej dalječ prišel. To vedno odrezovanje in privezovanje ni vervi nič menj bolje naredilo, kakor je mene popolnoma na Sultanov svét pripravilo. Bil sim še par ur gori med oblaki, ko se mi verv na enkrat vterga in jez padem tako terdo na zemljo, da sim ves omamljen obležal. Ker sim bil težak in tako visoko padel, se je vderl moj život v najmenj devet sežnjev globoko luknjo v zemljo. Zbrihtal sim se sicer spet, pa vedel nisim, kako vun priti. Pa v sili si človek že pomaga. Skopal sim si z nohtmi, katerih takrat skozi šterdeset let nihče ni porezal, stopnice in tako sim prišel spet srečno na dan.

To me je spametvalo in drugač sim začel medvede, ki so tako radi moje bčele in uljnice nadlegovali, preganjati. Namazal sim sóro vozá z medom in se skrijem ne dalječ od ondi ponoči. Kar sim pričakoval, to se je zgodilo. Silno velik medved, ktereга je duh meda pripeljal, pride in začne spredej konec sore tako lakomno lizati, da si je celo soro skozi žrelo, želodec in trebuh tako dalječ prilizal, da mu je zadej vun pogledala. Ko sim to vidil, pritečem, vtaknem skozi luknjo sore dolg količek in pustim snedeža do jutra tako vjetega stati. Zavoljo tega se je Sultan, ki je ravno memo prišel, tako smejal, da je skorej smeha počil. —

Kmaló potem so storili Rusi s Turkom mir in poslali so me z družimi vjetimi vred nazaj v

Petrov grad. Čez par mescov sim zapustil Rusio. Ko sim se na pot podal, je bila povsod huda zima. Več sim zdaj mraza terpel, kakor takrat, ko sim v Rusio šel.

Ker je moj konj v Turčii ostal, sim se mogel s pošto peljati. Ko se je enega dne primerilo, da smo se na vozko pot med visocim skalovjem pripeljali, sim rekel postiljonu s svojim rogom znamenje dati, da bi se na ti vozki poti z drugim vozom ne srečali in ne zadéli. Postiljon nastavi rog na usta in pihne z vso močjo va-nj; pa zastonj. Ne enega glasú ni spravil iz njega. Nismo mogli tega zapopasti in v resnici je bilo to za nas nesreča, ker nam se je kmalo potem voz naproti pripeljal, kteremu se nismo mogli nikakor umakniti. Potem uzamem voz s šterimi kolesi in vso robo na ramo in skočim z njim čez graben in plot, kakih devet čevljev visoko na polje. To pač ni bila majhna reč. Potem sim skočil memo tujega voza zopet na cesto nazaj. Nato tečem nazaj h konjim, uzamem pod vsako pazdihó enega, in jih spravim s tacimi skoki na cesto, jih rečem vpreči in pridemo tako srečno v mesto, kamor sim se priti namenil. ~~x~~ Pozabil sim še povedati, da je bil eden konj, ki je bil še mlad in prav bister, precej nagajati hotel. Ko sim namreč drugi pot čez plot skočil, mu ni hotlo to nič kaj dopasti. Razodel mi je to s svojim nepokojem. Pa kmalo sim ga vkrotil, ker sim njegove zadnje noge v aržet svoje suknje mu utaknil. V gostivnici še le smo se popolnoma oddahnili. Postilion je

obesel svoj rog na cvek blizô peči, jez pa sim se vsedel ravno nasproti za mizo.

Ali zdaj poslušajte, gospodje, kaj se je zgodilo. Kar na enkrat začne rog péti. Debelo smo gledali in kmalo zvedli, zakaj postiljon ni mogel trobiti. Glasovi so v rogu terdno zmerznili. Ko so se pa zdaj otajali, so se oglasili čversto in bistro v veliko čast postiljona. Dolgo nam je delal kratek čas s prelepimi vižami, brez de bi bil rog k ustam pritisnil. Slišali smo marsiktero lepo in nazadnje tudi še večerno pesem: „Vse kar živi, že sladko spi“ i. t. d. In z njo je bil tudi konec mojih rusovskih prigodb.

II.

Kaj je lažnjivi Kljukec na morju doživel.

Kljukcove povesti so gostivnico k angležkemu kralju zlo razglasile. Gostov je bilo od večera do večera več, da bi povesti iz ust moža samega slišali, ktere so doslej le od družih pripovedovati slišali. Komej je bilo dosti prostora, posebno tiste večere, ko je Kljukec pripovedoval, kaj je na morju doživel.

„Najdejo se res popotniki,“ je začel, „kteri včasi več terdijo, kakor je prav za prav res. Zavaljo tega se ni čuditi, če bravci ali poslušavci včasi malo neverni postanejo. Če bi tedej

nekteri izmed tovaršije ne hotli vsega verjeti, kaj sim doživel, jih moram zavoljo njih nevernosti serčno pomilovati, in jih prosim, rajši od tod iti, preden začnem pripovedovati, kaj sim na morju doživel. Vse je ravno tako verjetno, kakor tu kar sim že povedal, dasiravno je še bolj čudno.“

Pa nihče ni šel in zdaj je začel pripovedovati.

Pervi zgoдек.

Moje prvo potovanje je bilo po morju. Dosti pred je bilo, kakor v Rusio, ktero sim vam že povedal.

Še mladeneč sim bil, ko me je po svetu hoditi čez vse mikalo. Ker so moj oče večidel svojega življenja po svetu hodili in pozneje v dolzih zimskih večerih nam s pripovedovanjem reči, ktere so doživeli, prosto pripovedovali, in sim jih kaj pazljivo poslušal, smem reči, da je to nagnjenje k potovanju meni prirojeno. Vsako priložnost sim prijél, svoje poželenje, se po svetu ozréti, dopolniti; prosil in kljuboval sim, pa zastonj. Če so mi oče dovolili, so mi pa mati ali teta spet vse pokazili. Enkrat se je primerilo, da nas je eden materne žlahte obiskal. Kmalo sim bil njegov ljubček in obljubil mi je, mi privoljenje za potovanje sprostiti. Bolj je bil srečen, kakor jez s svojimi prošnjami. Privolili so mi ga v Indio spremiti, kjer je bil njegov stric več let poglavar.

Odrinili smo z Amsterdama. Srečno smo se peljali po morju, samo enkrat je nas vihar nekoliko sukal. Tega viharja moram malo opomniti zavoľjo tega, kar je iz njega prišlo. Vzdignil se je, ravno ko smo pri nekim otoku se vstavili, da bi se z dervmi in vodo preskerbéli. Takó je divjal, da je mnogo silno debelih drevés s korenino vred iz zemlje ruval in po višavi nesel. Dasiravno so bile téh drevés nektere več sto centov težke, so bile vunder zavoľjo neizmerne visóčine — najmenj pét milj visoko nad zemľjo — tako majhne viditi, kakor komar. Ko je pa vihar minul, je padlo vsako drevo navpik nazaj v zemľjo na svoje mesto in je koj spet korenine pognal. Samo z največjim drevesom ni bilo tako. Ko ga je vihar naglo iz zemlje potegnil, je néki mož s svojo ženo med vejami sedel in je kumare tergal. Zakaj v tem delu sveta rastejo kumare na drevésih. Mož in žena sta voljno z drevesom šla, naredila sta pa s svojo težo, da se je drevo drugam obernilo. Zapustil je pa o času viharja, kakor vsi prebivavci tega otoka, tudi njih kralj svoje poslopje, ker se je bal, da bi se nad njim ne poderlo in ga ne pokopalo. Kralj se je hotel ravno spet v vert verniti, ko je drevo pribrenčalo in ga po sreči ubilo.

„Ali po sreči?“ ga je vprašal eden poslušavcov. Ja, po sreči. Zakaj ta kralj je bil najsilniši tiran in vsi prebivavci otoka so bili najnesrečniši stvari na zemľji. Tako jih je stiskal in preganjal.

Iz hvaležnosti zato, da sta kumare naberajoča dva človeka, dasiravno sta bila nedolžna,

otočanom to dobroto skazala, so ju na kraljevi tron posadili. Dasiravno sta bila čisto nevedna, sta vunder tako dobro in srečno kraljevala, da, kakor sim pozneje zvedel, nihče ni kumar jedel, brez da bi bil rekel: „Bog ohrani našega kralja in kraljico!“

Ko smo barko, ktero je vihar tudi poškodoval, popravili in se pri novim kralju poslovili, smo se z dobrim vetrom dalje peljali in prišli smo čez šest tednov v Indio.

Komaj je štirinajst dni preteklo, kar smo prišli, me je povabil najstarij poglavarjev sin, z njim na lov iti. Rad sim šel. Moj prijatelj je bil velik terden mož in vaje je bil ondašnjega kraja. Jez sim se pa kmalo in brez da bi bil nezmerno hodil, tako vtrudil, da sim, ko sva v gojzd prišla, dalječ zadej ostal.

Na kraju dereče reke sim se hotel vsesti, da bi počival, kar zaslišim na poti, po kateri sim prišel, šum. Ozrem se in okannel sim skorej, ko neizrečeno veličega leva zagledam, ki je ravno proti meni koračil in mi je jasno oznanoval, da se mu poljubi me za kosilo požreti, brez da bi me prašal, ali me smé ali ne. Puško sim imél samo z drobnim svincom basano. Da bi bil dolgo premišljeval nisim imel časa, pa tudi preveč zmešan sim bil. Pa vunder sim sklep naredil, na zverino vsterliti, z upanjem, jo splasiti ali pa še clo raniti. Ker pa v svojim strahu še čakal nisim, da bi mi lev blizo prišel, sim ga še le prav divjega naredil, in kar je mogel je šel nad mene. Bolj od straha kakor od uma guan, sim poskusil nekaj nemogočega —

namreč oditi. Obernem se, in — kadar se na to spomnim, me preletí merzla groza — malo stopin pred mano stoji strašin krokodil, ki je strašno svoje žrelo odperal, da bi me požerl.

Mislite si, gospodje, kako mi je bilo! za mano lev, pred mano krokodil, na levi dereča reka, na desni brezdno, v katerim so, kakor sim pozneje zvedel, najbolj strupene kače živéle.

Ves omamljen in tega mi ne more nihče zameriti — padem na tla. Vsaka misel, katero je moja duša še imeti mogla, je bila strašno pričakovanje, zdaj zobe ali pa kremplje divje zverine občutiti ali pa v žrelo krokodila smukniti. Pa kmalo zaslišim močan pa ves neznan glas. Komaj sim si upal, glavo vzdigniti in se ozrétí, in kaj mislite? v svoje neizrečeno veselje vidim, da je lev v zlobi, s katero se je na mene zakadil, v tistem kraju, ko sim na tla padel, čez mene krokodilu v žrelo skočil. Glava enega je tičala zdaj v žrelu drugega, in prizadevala sta si na vso moč, se eden drugemu rešiti. Ravno o pravim času sim še po koncu skočil, zderem svoj nož in ko bi bil trenil, odrežem levu glavo, tako da je njegov život poleg mene na tla telébil. Potem sim z debelim koncam puške levovo glavo še globočeje v krokodilovo žrelo porinil, ki je zdaj žalostno se zagoltniti mogel.

Kmalo potem, ko sim ta dva strašna sovražnika premagal, je prišel moj prijatelj, viditi, zakaj da sim zadej ostal.

Srečo sva eden drugemu vošila in potem krokodila zmerila, ki je bil ravno šterdeset čevljev in sedem palcov dolg.

Ko sva poglovarju to povédala, je poslal voz z ljudmi in ukazal obe zverini dam pripeljati. Iz levove kože mi je mogel neki ondašnji kerznar mošnje za tobak narediti, katerih sim nekatere med svoje prijatle razdelil. Krokodilovo kožo so pa po navadi našopali in jo v nekim muzeumu na ogled postavili.

✓ Drugi zgoдек.

V letu 1776 sim šel v mestu Portmut na angleško vojno barko, ki je imela 100 kanón in šternajst sto vojakov, in šla v Ameriko. Na vožnji čez morjé se nam ni nič posebnega primerilo. Ko smo bili kakih tri sto milj od reke sv. Lovrenca, prileti naša barka s strašno močjo na nekaj. Zdelo se nam je, da je skala. Vergli smo svinec v morjé, pa dasiravno je prišel že petsto sežnov glokoko, vunder še ni bilo dna. Najbolj čudno se nam je pa zdelo in zapopasti nismo mogli, da smo veslo zgubili in da so se nam vse naše arble pošomile. Dve ste tudi v morje padle. Eden mornarjev, ki je imel ravno z velikim jadrom opraviti, je odletel najmenj tri ure dalječ, preden je v morje padel. Rešil je pa vunder s tem svoje življenje srečno, da je letéč v višavi, veliko morsko gós za rép vjel, ktera ga ni samo obvarovala, da ni močno v vodo padel, temuč priložnost mu je dala, jo okobaliti in na njenim herbtu tako dolgo plavati, da smo ga mogli spet na barko uzéti. Kako močno je barka se zadela, kaže to, da je vse ljudstvo s svojimi glavami v strop barke priletelo.

Tu se mi je zgodilo, da je moja glava tako v strop priletela, da mi je bila globoko v želodec potisnjena in več mescov je priteklo, preden sim jo spet na pravo mesto spravil. Še smo se vsi čudili in smo zmešani bili, kar se velik velik morski som pokaže, kateri se je na verhu morja na soncu grel in je zaspal. Zdaj smo zvedli, pri čem da smo. Pošasti je bilo tako malo vseč, da smo jo z barko v njenim pokoju motili, da ni samo s svojim repom ograjo barke razdrobila, ampak je cb enim tudi svidro (maček) s svojimi zobmi prijela in našo barko naj menj šestdeset ur dalječ vlekla. Bog vé kam bi bili prišli, če bi se ne bilo v našo srečo svidro vtergalo. Tako je som našo barko zgubil, mi smo bili pa ob svidro. Ko smo pa šest mescov potem v Evropo nazaj se peljali, smo našli tajistega soma skoraj na ravno tistim mestu mertvega po morju plavati in ne lažem se, ako rečem, da je bil pol ure dolg. Ker nismo mogli celega na barko vzeti, smo mu samo glavo odsekali in kdo popiše naše veselje, ko smo ne le svidro ampak tudi čez štirdeset sežnov dolgo verv v nekim njegovim votlim zobu našli? To je bilo edino, kar se nam je posebnega na tej poti primerilo.

Tretji zodek.

Enkrat sim bil v veliki nevarnosti, medzemeljskim morju utoniti. Kopal sim se namreč enega dne popoldne poleti blizo mesta Masilie v morju, kar zagledam veliko ribo z odpertim gobcom silno urno proti meni plavati. Tu ni bilo

nič muditi se, oditi pa tudi ni bilo mogoče. Brez odloga sim se kolikor mi je bilo mogoče vkup stisnil. Tako skupej stisnjen smuknjem ravno med njenimi zobmi naravnost v njeni želodec. Vsak si more misliti, da sim tukaj v tamoti tičal, pa vunder na gorkim. Ker sim začel pa ribo počasi v želodecu tišati, bi se me bila gotovo rada znebila. Ker sim imel dosti prostora, sim ji z becanjem in suvanjem kaj nagajal. Nič ji pa ni bolj nagajalo, kakor kadar sim svoje noge prav urno premikal, ko sim poskusil poljko plešati. Strašno, strašno je zakričala in se skorej navpik s polovico svojega života iz vode vzdignila. S tem si pa družega nič ni pomagala, kakor da so jo mornarji, ki so se ravno memo peljali, zagledali in kmalo potem z osmi umorili. Ko so jo na barko potegnili, so se posvetovali, kako bi jo razrezali, da bi več masti dobili. Slišal sim ta pogovor in ker tudi laško umem, sim bil v neizrečenim strahu, da bi tudi mene z nožem zadeli. Zato sim se po mogočosti v sredo želodca postavil, kjer je bilo za več kot 12 ljudi prostora, ker sim si mogel misliti, da jo bodo najpervo pri koncu začeli dréti. Kmalo sim se pa bati nehal, ko so jo začeli na vampu rezati. Koj ko je nekoliko svetlobe do mene prišlo, sim zavpil iz celega gerla, kako rad bi gospode poznal in vidil, da me bodo iz ribe rešili, v kateri bi mi bilo skorej poginiti. Ni mi mogoče popisati, kako so se čudili, ko so človeški glas iz ribe zaslišali. Še bolj so se pa zavzeli, ko so popolnoma nazega človeka iz ribe priti vidili.

Ko sim nekoliko jedel in pil in se v morju opral, sim plaval svojo obleko iskat, ktero sim na bregu tako našel, kakor sim jo pustil. Po moji pameti sim bil kake tri ure v želodcu ribe zapert.

Četerti zgoдек.

Angleška barka me je imela v Ameriko prepeljati. Ko smo kakih šest tednov na morju bili, je zletela barka z vsim, kar je na nji bilo, ker je bila z pulfrom obložena, ki se je menda unél, v višavo. Ko sim tako nekaj časa omamljen med zemljo in nebom plaval, sim padel v morje. Našel sim nekaj terdega pod sabo in ko sim bolj natanjko pregledal, sim spoznal, da sedim na morskim somu. Ko sim na-nj priletel, ga nisim prav nič v njegovim pokoju motil. Bil je kakor mertev. To sim kmalo sebi v prid obernil. Snel sim verižico, na kateri sim navadno svojo uro nosil, s zavrata, oberzdam z njo sama in ga dobim tako v svojo oblast. Kmalo se je zbudil. Terdno sim prijél vajete, ga zbodem potem z ojštogami, katerim se je, kakor dober konj vdal, in je šel zdaj kakor blisk po valovih. Zdalječ sim zagledal silno veliko barko na morju. V nekih urah sim jo došel, pa tako je bila visoka, da vojaki, ki so bili na nji na straži, mojega glasú zaslišali niso, če sim še tako močno kričal. Z znamenji sim se jim hotel razodéti. Pa tudi to ni nič pomagalo. En cel dan sim se že ob barki vozil, pa še nisim do njenega konca prišel, in niso me ne vidili ne slišali.

Mornarji, ki so bili na tej barki, so mogli biti velikani iz kakega neznanega dela sveta. Ne upam se jih popisati, ker bi mi, če bi vam tudi golo resnico povedal, ne verjeli.

Nazadnje so me zagledali. Pa komaj me spazi vojak, ki je bil na straži, kar prime poleg njega stoječo kanono, pomeri in strelí na mene. V mojo sréčo ni zadel ne mene ne moje ljube ribe, pa kugla je vunder nad mano v morje žvižgala.

Vsak človek ve, da nisim strahljivec. Pa kaj bi mi pomagalo, če bi bil serčen kakor Štempihar? — Prav nič ne! Razun svoje sablje, ki sim jo imel vedno sabo, nisim imel nobenega družega orožja, in de bi pa ti Goliati s kanonami na mene streljali, mi je bilo moje življenje preljubo. Storil sim tedej urno sklep, poženem svojo ribo proti dnu in vsa vesela, da spet v svojo domačijo pride, je smuknila z mano v dno morja.

Ze več ur sim vedno navpik se doli peljal, in še vedno so žvižgale kugle nezmerne barke okrog mene; pa tako srečna sva bila, da ni nobena naji zadela. Pa druga mi je žugala. Kó je bil namreč moj morski konj ves v svoji domačiji, je postal tako divji, da mi je skorej ušel. Ga vkrotit, mu zabodem ojstrobe tako globoko v strani, da mu je kri s curkom tekla. Pa še bolj sim ga razkačil in vse moči mi je bilo treba, da sim ga vkrotil. Nazadnje so mu vunder ojstrobe pomagale. Ker je toliko kervi zgubil, je začel slabéti in vkrotil se je. Dve velike z mazilom namazane obkladi sim mu položil na rane, da bi vse kervi ne zgubil in toliko

mirneje sim šel dalje proti dnu, ker tudi kugel ni bilo več čutiti.

Četerto uro je začelo doli pod mano bolj in bolj svitlo prihajati, in to kar sim čez nekaj minut vidil, je bilo tako čudno, de ga vse svoje žive dni ne bom pozabil. Prišel sim namreč do glažovnatih tal, ki so bile obnebje spodnjega sveta in so ločile morje od krajev, v katerih so bili preživavci. Zakaj morske device, ktere tukaj doli stanujejo, té zapeljive stvari zamorejo nekaj časa v vodi živéti, večdel pa vunder na suhim živé in imajo prav vročo vročo kri.

Skozi te tla se je vidilo, kakor skozi zrak ali luft, in pod njo sim vidil tako lepo in obilno naturo, kakor se more le v kakih bukvah brati. Da je res kaj tacega na svetu, bi si ne bil nikolj sanjati dal, in tukaj sim vunder vse v resnici vidil.

Stopil sim s svojega morskoga konja, ga privežem h kolu in išem vrat v lepi lepi vert. Dolgo jih nisim mogel najti; nazadnje me pa zagleda ena lepih devic, potaplja z lepim perstom na glažnato steno, in brez da bi bil vidil, kako se je zgodilo, se odpro vrata naglo naglo in notri sim bil; ne ene kaplice morja ni bilo skozi.

Prijazno in se prilizovaje mi je podala zala devica roko in mi obljubila, me povsod voditi in vse bogastva in zaklade tega kraljestva pokazati.

Najpervo so vidile moje oči dolgo versto poslopij; silno velike so bile in zdelo se mi je da so to hrami. In to so bili tudi. Tukaj so bile namreč vse reči, ki so se v sto- in stoletjih vtopile, skerbuo spravljene, da bi se, ako bi njih gospodarji se kdaj oglasili, tajistim zopet na-

zaj dale. Vse je bilo z imenom nekdanjega lastnika zaznamovano, in reči smem, da ima marsikdo, ki na zemlji berač je, tu doli velike bogastva. Tudi ime svoje rodovine sim našel tu zapisano. Ogledal sim vse tu shranjene naše reči, in rad bi bil vzél marsikaj, naj rajši pa vse sabo; ali kako bi bil to sábo spravil? Shranil sim samo eno škatlico z lepimi démanti, ki niso bili dosti drobneji kakor kurje jajca. Čuvaj ni nič rekel zoper to. Dal si je pismo narediti, v katerim sim poterdil, kaj sim prejel.

Ko sva zopet na prosto prišla, nama pride cel roj družih morskih devic naproti. Ko so mene zagledale, so padle po meni, me vzamejo moji zali tovaršici, ktera pa ni bila nič lepši kakor vsaka njih. Šel sim zdaj iz ene roke v drugo; objemale so me in stiskale ter vpile: „Ostani pri meni, ne, pri meni, lepi fante! — Ostani moj mož!“

Bog vé, če bi me ne bile nazadnje v kose raztergale, da bi vsaka kaj od mene iméla; pa v mojo srečo mi je moja tovaršica pomagala. Rekla jim je, da ima ona največi pravico do mene, in res so kmalo odjenjale. Rekla mi je zdaj, da naj popolnoma pri nji ostanem. Pa kakor je znala sladko prositi, ji vunder nisim hotel dovoliti. Nikakor se nisim mogel premagati, za vselej od meni podobnih ljudi ločen ostati. Obljubil sim pa, saj osem dni ostati.

Prav veséle dni sim imel v téh neznanih krajih, kamor je marsikter umerjoč prišel, kterih pa razun mene še nobeden ni zapustil. Letal sim brez pameti od veselja do veselja.

Ko mi je moja lepa prijateljica marsikaj od njenega rodu povedala in mi vse pokazala, kar je bilo tu viditi, mi je še enkrat rekla, da nej pri nji ostanem. Vse, kar mi je pokazala, mi je vabilo, ondi ostati. Kdo je na zemlji, kateri bi se ne dal rajši pitati in bi ne živel v miru, kakor bi se trudil na zemlji. Nevém, kaj bi bil zvolil, če bi ne bil čutil, da me nekaj na persih tiši. Huje in huje me je tišalo in kmalo sim vedel, od kod to pride. Spoznal sim namreč, da mi ondašnji zrak ne tekne. Dosihmal sim shajal še z unim, ki sim ga bil sabo prinesel; pa to, kar sim ga še imel, je šlo h koncu, in zadušil bi se bil, če bi se bil le še petnajst minut mudil ostati.

Povedal sim to svoji prijateljici in sim jo lepo prosil, mi brez zamude neznane vrata odpréti, ako noče, da bi brez sape in koj mertev pred njo ne padel. Da bi jo lože premagal, mi moja željo spolniti, sim ji obljubil, koj ko mi bo mogoče, se k nji nazaj veruiti, in potem pa tudi polno barko zemeljskega zraka sabo pripeljati, da mi bo mogoče, vsaj eno leto pri nji ostati. „Ako ni drugač, da se morava ločiti,“ je rekla zala devica, „se pa verni! pa ne pozabi, predragi Kljukec, da je v globočini morja serce, ki za tebe gori. Pridi k meni nazaj, kadar se ti poljubi in z veseljem te bom sprejela.“ Pa té sladke besede niso zamogle me nazaj deržati. Slovo sim vzel po spodobnosti od morskih devic in od svoje prijateljice in ta me je še do meje spremila.

Ko sim spet v morje prišel, sim našel

svojega soma še na tistem mestu, kjer sim ga privežal. Ali uboga žival se mi je skorej popolnoma posušil, ker ni imela dosti živeža, ko sim jez vsega v obilnosti imel. V srečo mi je moja lepa devica bisago do verha napolnila; zvesto sim té dari s svojim tovaršem delil in veselje sim imel viditi, kako je že drugi čan spet tako okrogel bil, kakor je bil pred.

Dosti urneje sva plavala proti verhu, kakor proti dnu. Pa bolje bi bilo morebiti, če bi bila nekoliko ur pozneje na verh prišla. Komej sim se namreč spet s čistim zrakom nekoliko oživel, kar zagledam barko polno vojakov, ktere sim koj za morske tolovaje spoznal. To spoznanje me ni težko stalo, ker je najmenj 50 vatlov široko in dolgo kervavo rudeče bandero z barke vihralo, kakor če bi se bili veselili, kri prelivati.

Tolovaji mende niso dobro vidili ali so pa perspektive (rešpetine) zgubili, poklicali so namreč mene (ali pa mojega soma, ne vem koga), kakor sovražno barko in terjali, da nej bandero svoje dežele nategnem ali pa jadra zavežem. Se ve da nisim mogel ne tega ne unega storiti; pa na to tolovaji niso kar nič gledali; zakaj ko nisim koj njih volje spolnil, so začeli na mene streljati. Pa to mi ni serca vzelo. Vidil sim, da bi, ako bi me premagali, gotovo umreti mogel, in če bi se mi to ne zgodilo, bi me sabo v sužnost peljali. Sklenil sim tadaj, rajši kot prav junak umreti, kakor se kot sužnik v žareče pušave afrikanske odpeljati dati. ++)

K boju za življenje in smert pripravljen spodbodem svojega soma krepko z ostrógami,

da je ves divji se na tolovajsko barko zagnal. Urno se je obernila, da bi iz cele strani v mene streljala, pa enako urno in še urneje sim tudi jez svojega kooja obernil, tako da sim 15 ali 20 seznov blizo tarke prišel, ktero so tolovaji oropali in k svoji barki privezali. To sim ročno v svoj prid obernil in skočim na njo. Soma sim še enkrat dobro z ojstrogami sunil tako, da je nekaj zavoljo tega nekaj pa zavoljo kugel tolovajske barke, ki so ga zadevale, ves oddivjan, na barko planil z široko raztegnjenim gobcom. Tako sva jez in moj tovarš tolovaje od dveh strani prijela. Bojevali smo se več ur in nazadnje sva bila tako srečna, sovražnika v dno morja pognati. To bi bil že pred lahko storil, če bi bil hotel. Pa v začetku sim bil dovoljin, tolovaje s strelom za strelom pozdravljati. Z eno roko sim basal kanon in streljal, z drugo sim pa veslal, tako da sim barko zdaj na to zdaj na uno stran obračal. Pa pri vsim tem nisim mogel kaj sovražniku. Tudi on se je dobro sukali. Prizadeval se je mojo barko s kaveljni k sebi potegniti in če bi mu bila sreča pomagala, bi bil jez mogel omagati; pa tega mu nisim pustil. Pri vsim tem mi je pa ta reč predolgo terpela. Skočil sim tądaj na poveršje svoje barke, izderem veliko arbljo in začnem po tolovajih tako neusmiljeno mahati, da so, ker se niso mogli ne varovati ne rešiti, kmalo vsi zmešani bili in niso mogli več barke tako ročno sukati, kakor pred. To si je moj som v svoj prid obernil in šap! — na enkrat je imel ves spredaji del sovražnikove barke v svojim gobcu.

Skorej v tistim hipu mahnem še enkrat ves razdivjan z vso močjo po barki, in jo prekoljem čez pol tako, da je kmalo potem eno polovico moj som požerl, druga se pa o strašnim vpitju tolovajev v dno morja se pogreznila. Brez usmiljenja sim jih vidil vtoniti. Pa ni dolgo terpelo, da se je vunder serce v mojih persih omečilo, ko sim zdaj tu zdaj tam vidil človeka glavo iz morja pomoliti in z vzdignjenimi rokami prositi: „Oh gospod Kljukec, usmilite se nas, rešite nas!“

Polovil sim tadaj jih, ki so po morju plavali in božja previdnost je tako ravnala, da vsih tolovajev ne eden ni rešen bil, unih pa, ki so na vjeti barki bili, ne eden ni ob življenje prišel.

Rešeni smo bili rés, pa samo za kratek čas. Brez živeža smo namreč na oteti barki bili. Tolovaji so vse na svojo barko preložili in je z njimi vtonilo. Tudi so tolovaji v tej barki veliko veslo razstrelili in plavala je tadaj kakor poleno v vetru po valovih morja. Ostal nam je pa vunder še moj zvesti som. Tolažil sim tedej rešene jim rekoč, da nej me le tu čakajo, kjer so zdaj, da jih bom mogel zopet najti, ker bom urno k prvemu mestu jezdaril po barko, da nas bo rešila.

Podal sim se tudi res koj na pot, pa že drugo jutro sim v svojo žalost in s strahom vidil, da moj som bolj in bolj počasi plava in kmalo sim se prepričal, da mora bolan biti. Skerbno mu pošlatam žilo in spoznam, da ga vročina zlo kuha. Bal sim se, da mi bo smert zvestega soma vzela in nič nisim mudil, mu kaj dati, kar bi mu želodec sčistilo, Pa prepozno

je bilo. Požerta barka je obležala mojemu tovaršu v želodcu in ga je silno tišala. Tudi me je votlo mermranje, ki sim ga iz ribe slišal, prepričalo, da požerti tolovaji še živé, ali pa saj, da niso vsi poginili. Posamne besede, ktere sim slišal, ali saj slišati mislil, so mi dale misel v glavo, da imajo gerdeži namen ali pa da so že začeli, si pot iz svoje ječe nadelavati. Kaj tacega pa je moglo mojemu somu bolj nevarno biti, kakor zobje, ki jih majhni otroci dobivajo. Nazadnje se je na stran vlegel in s silnim izdihljajem je izdihnil svoje veliko življenje.

Kaj mi je bilo zdaj početi? Svoje žive dni še nisim bil v taki zadergi. — Dalječ in dalječ ni bilo družega kakor nebo in morje, jez pa v sredi čisto sam z mertvim morskim somom?

Pa tudi zdaj me moja pamet ni zapustila. Ali nisim vedel, da ima moj som polovico barke v svojim želodcu in niso bili ostanki té barke dosti, me rešiti?

Serčno se lotim dela, odprem svoj pipec in prerežem vamp svojega tovarša. Nevarnost boja, ki bi mi ga bilo z ujetimi tolovaji prestati, se mi zdaj ni velika zdela. Kdor ima junaško serce, tudi nikolj sovražnikov ne šteje. Pogumnost in serčnost pa tudi svoje plačilo dobi. Ko sim na eni strani v somov vamp lezel, so si na drugi strani tolovaji iz njega pot naredili. Zadeli se nismo tedej. Vidil sim namreč ravno poslednjiga skozi luknjo zlesti, ko sim glavo skozi svojo pomolil, da bi se, kakor umen vojak, ozerl. Tako sim dobil srečno zaklade v svojo last, po kterih sim hrepenel in poslužil sim se jih tudi

koj. Plan za to sim si že pred naredil in brez odloga sim ga izgotovil. Naredil sim si namreč mašino za letéti. Zakaj samo tako mi je bilo mogoče, urno in srečno na deželo priti. Ker sim znal plavati, kakor nihče, mi je ta umetnost prvo misel v glavo dala. Prav zložno sim sedel na širokim jermenu v sredi mašine, katero sim kakor je bilo treba, ali nižeje ali višje, na desno ali na levo, naprej ali nazaj lahko pogнал. Tako sim letel tudi urno kakor lastovka v višavo. Naj prvo sim hotel visoko v oblake se vzdigniti, da bi vidil, kje in kam bi se najbolj varno dolí spustil. Bil sim že blizo lune, kar me zadene nepričakovana nesreča. Ko sim namreč v drugo sapo prišel, sim menda pozabil perute svoje mašine prav naravnati. Veter se je v perute vjel tako, da jih nisim mogel več vižati in vertinc me je gonil po višavi, kakor slabo peresce. Resnično sam moram reči, da sim še v vsih zaprekah svojega življenja svojo glavo obderžal, pa tukaj je nisim mogel. V glavi se mi je zmešalo. Čutil sim, kakor v težkih sanjah da padam, ali bom pa v morje ali na suho padel, nisim mogel razločiti. In kdo bi bil pa tudi razločiti mogel?

Ko sim se iz svoje omame zbrihal, sim ležal na mehki postelji, ki je bila na sonce postavljena in dobra sreča me je na-njo položila. Vesel skočim z nje, tečem k morju in pošljem brez odloga barko k zapušeniim svojim tovaršem. Vsi so bili rešeni in par tednov pozneje pridem srečno v južno Ameriko.

Peti zgoдек.

Ko sim bil še na Turškim, sim se večkrat v barčici po morju kratek čas delal. Celo veliko turško mesto in sultanov grad sim vidil. Enega jutra, ko sim lepoto in jasnost obnebja ogledoval, zagledam nekaj v višavi, kar je bilo kakor gosje jajce veliko. Še nekaj družega je v tej reči doli viselo. Kar vzamem svojo najboljšo in najdaljšo puško, brez ktere ne grem nikoli od doma, jo nabašem s kugljo in jo izstrelim v okroglo reč. Pa zastonj. Še drugič strelim z dvema kuglama, pa tudi zdaj nisim nič opravil. Še le ko sim tretjič vstrelil, s šterimi ali petimi kuglami, naredim na eni strani luknjo in pripravim reč na zemljo. Mislite si, kako sim se čudil ko je lep pozlačen voz, ki je na silno velikim balonu visel, kakih 12 komolcov od mene poleg moje barke padel. V vozu je sedel mož in polovica ovce, ki je bila kakor pečena. Ko se je moje čudenje nekoliko vleglo, sim obstopil voz in moža s svojimi ljudmi.

Možu, ki je bil Francoz, ste visele iz vsacega aržeta po dve silno lepe verižice od ure z lepimi velikimi kamniči, na kterih so bili gospodje in gospé namalari. Iz vsake luknje za gumba (knofe) mu je visela zlata medalja, najmenj sto cekinov vredna, in na vsakim perstu je imel demantast perstan. V hlačah in suknji je imel polno možnjé cekinov. Moj Bog, sim mislil, ta človek je mogel človeškemu rodu silno velike dobrote skazati, da je tako s tacimi darimi obložen. Pa pri vsim tem je bil vunder zdaj tako

preplašen, da je komaj besedice ziniti mogel. Čez dolgo se je zopet zbrihal in povedal mi je to le: „Té vožnje nad zemljo sicer nisim s svojo glavo in učenostjo iznašel, pa vunder sim imel sence, se v višave spustiti. Pred kakimi sedmimi ali osmimi dnévi — pozabil sim že prav kdaj — se vzdignem na Angležkim in uzamem ovco sabo, da bi tavžent in tavžentom zijalov čudne reči kazal. V mojo nesrečo se preverže veter deset minut potem, ko sim se vzdignil, in namest da bi me bil tje nesel, kjer sim se hotel zopet na zemljo spustiti, me je zagnal nad morje, kjer sim menda tudi celi čas v neizrečeni višavi visel. Dóbro je bilo, da z ovco nisim mogel komedij začeti. Zakaj tretji dan me je taka lakota nagnala, da sim mogel ovco zaklati. Ko sim bil takrat tako neskončno visoko nad luno in čez šestnajst ur pozneje nazadnje tako blize sonca prišel, da sim si obervi osmodil, sim položil mervto ovco potem, ko sim jo iz kože djal, na tisto mesto voza, kjer je bilo sonce najmočnejše, ali z družimi besedami, kjer balon ni sence delal. Tako je bila v pol ure pečena. S to pečenko sim se celi čas živel.“

Tu je mož nehal govoriti in zdelo se mi je, da je reči okrog sebe ogledoval. Ko sim mu povedal, da je grad tu pred nami Sultanov grad in da je to mesto veliko mesto Turčije, se je silno silno vstrašil, ker je mislil, da je kje drugej. „Da sim tako dalječ létel,“ je rekel, „pride od tod, ker se mi je verv v balonu vtergala, s ktero sim ga vižal. Ako bi ne bili vi v balon vstrelili in ga stergali, bi bil menda kakor

turški prerok Mahomed do sodnjiga dne med nebom in zemljo visel.“ — Voz je dal potem veslarju, ki je barko vodil. Ovco je pa v morje vergel. Balon se je pa, ko je na zemljo padel, na drobne kosce raztergal.

Šesti zgoдек.

Ker imam še priložnost, gospodje, en polček sprazniti, je rekel Kljukec, ko je svoj peti zgoдек končal, vam bom še nekaj povedal, kar se mi je par mescov pred zgodilo, preden sim se v Evropo vernil, nazadnje, še nekaj družega.

Sultan me je poslal v Egipt v velicih opravilih, ki so bili pa taki, da so mogli večno skrivni ostati. Z veliko častjo in z mnogimi služabniki sim potoval po suhim. S potoma sim imel priložnost, še več prav pridnih služabnikov dobiti. Ko sim bil namreč komej par milj od Sultanovega mesta, zagledam majhnega drobnega človeka prav urno čez polje teči in vunder je imel možiček na vsaki nogi najmenj za petdeset funtov svinca privezanega. Čudil sim se mu in ga pokličem: „Kam, kam, tako urno prijatelj? in zakaj si otežuješ svoje noge tako?“ — Odgovoril mi je: „Pred pol ure sim šel iz Dunaja, kjer sim pri imenitni gospodi sležil, pa sim slovo uzel. V turško mesto sim se namenil, službo iskat. Ker mi pa zdaj več ni treba tako urno teči, sim si svinca na noge navezal.“ — Dopa-del mi je ta človek. Prašal sim ga, ali hoče meni služiti. Rekel je, da. Šli smo dalje in prišli smo v marsiktero mesto in v marsiktero

deželo. Ne dalječ od poti na travniku je ležal neki človek tako tiho, kakor če bi bil spal. Tišal je le svoje uho tako pazljivo na zemljo, kakor če bi bil hotel peklenške prebivavce poslušati. „Kaj poslušáš prijatelj.“ „Iz dolzega časa poslušam travo, kako raste.“ — „Ali pa znaš to?“ — „O to je mala reč.“ — „Pojdi tedej k meni služiti, prijatelj, kdo vé, kaj bo včasih pri meni poslušati treba! Poskočil in šel je z mano. Ne dalječ od ondi je stal na griču z namerjeno puško lovec in je streljal v višavo. — „Bog daj srečo, Bog daj srečo, gospod lovec! Kaj pa streljaš, ko ni ničesar viditi.“ — O, poskušam samo to novo puško. Na verhu zvonika sv. Štefana na Dunaju je sedel vrabec, vstrelil sim ga ravno kar.“ Kdor vé, kakšen prijatelj lovstva da sim, se ne bo čudil, da sim korenjaškega lovca kar objel. Da sim se vse prizadjal, tudi tega v službo vzéti, si vsaki lahko misli. Šli smo potem skozi marsiktero mesto in pridemo nazadnje memo Libanonske gore. Tu je stal pred velikim cedrovim gojzdom cverst korenjak, in je vlekel verv, ki je bila okrog célega gojzda ovita. „Kaj vlečeš prijatelj?“ ga prašam. — „O, lesá za poslopje bi imel dam pripraviti. Pozabil sim pa sekiro doma. Pomagati si moram, kakor gre.“ — Ko je to izgovoril, je potegnul z enim potegljejem celi gojzd, eno miljo velik, kakor bilko pred mojimi očmi na tla. Vsak si vé, kaj sim storil. Ne bil bi ga spustil tega tiča za nič ne. Ko smo potem počasi v Egiptovsko deželo prišli, je vstal tak vihar, da sim se bal, da bom z vsimi

svojimi konji, vozovi in služabniki v višavo zletel. Na levo naše poti je stalo sedem mlinov na sapo po versti, katerih lopate so se tako naglo okrog vretén vertile, kakor vreteno najurneje predice. Ne dalječ od ondi je stal na desni strani silno širok človek, in je tišal s kazavcom svojo desno nosnico. Ko nas je v taki sili in takim viharju capati vidil, se je na pol obrnil in nas je tako ponižno pozdravil, kakor vojak svojega generala. Naenkrat ni bilo nobene sapice več čutiti in vsi mlini so se vstavili. Ves začuden nad tem zavpijem: „Kaj je? Ali imaš vruga v sebi ali si sam vrag?“ — „Ne zamerite, žlahtni gospod!“ mi je odgovoril, „druzega ni nič, kakor svojemu gospodarju, tam mlinarju, sim malo sapice delal. De bi ne bil vsih sedem mlinov prekucnil, sim mogel eno nosnico zatisniti.“ — „Ej, ta človek je kaj vreden!“ sim si mislil na tihim. „Ta se bo dal porabiti, kadar enkrat dam prideš in ti sape zmanjka, ko boš vse te čudne reči pripovedoval, ki so se ti na potovanju po suhim in po vodi primerile.“ Kmalo sva se vdinjala. Pustil je mline in z mano šel.

Ravno čas je bilo zdaj v Kairo priti. Koj ko sim svoje opravke ondi opravil, sim vse svoje, razun novo vdinjanih, spustil in se nazaj vernil. Ker je vreme silno prijetno in imenitna reka Nil kaj lepa bila, sim barko najel in se po vodi v Aleksandrijo peljal. Dva dni je šlo vse po sreči. Gotovo ste že večkrat od povodinj slišali, ktere Nil vsako leto naredi. Tretji dan je začel Nil kaj silno rasti in četerti je bila vsa dežela na levo in na desno več ur dalječ pod vodo.

Peti dan po sončnim zahodu se zaplete moja barka naenkrat v nekaj, kar sim za germovje imel. Ko se je prihodnje jutro dan naredil, sim vidil se od vsih strani od mandeljnovnega drevja obdanega, ki je bilo polno zrelih sladkih mandeljnov. Ko smo žnoro vergli, smo vidili, da smo najmenj šestdeset komolcov nad zemljo in da ni bilo mogoče ne naprej ne nazaj iti. Okoli osme ali devéte ure, toliko je moglo biti, kakor sim na soncu pozhal, vstane naenkrat vihar, kateri je našo barko vso na eno stran nagnil. Vodo je zajela in potopila se in ne slišal ne vidil nisim dolgo nič od nje, kakor bote koj slišali. V našo srečo smo se vsi oteli, namreč osem mož in dva fanta, ker smo med veje drevs zlezli. Tu smo ostali tri dni in smo se samo z mandeljni živili. Pijače nam ni manjkalo. Čez tri tedne po naši nesreči je voda spet tako urno splabnila, kakor je zrastle, in šest in dvajseti dan smo bili zopet na zemlji. Naša barka je bila prva, ki smo jo zagledali. Kakih dve sto stopinj od ondi je bila, kjer je vtopila se. Ko smo vse, kar smo potrebovali, na soncu posušili, in sabo vzeli, smo šli spet cesto iskat, ki smo jo zgrešili. Kakor sim natanjko prevdaril, nas je voda kakih sto in petdesét milj čez verte in njive zanesla. Čez sedem dni smo prišli do Nila, ki je zdaj spet v svojim produ tekel in povedali smo poglavarju, kako se nam je godilo. Ta nam je dal prijazno vsega, kar smo potrebovali in peljati nas je dal s svojo barko. V šestih dnéh smo prišli v Aleksandrio, od kodar smo se na Turško prepeljali. Sultan me je prav

milostivo sprejél in še clo svoje žene mi je pokazal, kar še nikomur pred mano ni storil.

Pri Sultānu sim, kar sim se iz Egipta vernil, vse in vse veljal. Ni mu bilo mogoče berz méne živeti, in vsak dan sim mogel pri njem kositi in večerjati. Reči vam moram, gospodje, da ima turški cesar najboljše jedi med vsimi drugimi. Pijač pa ne, ker, kakor je znano, Mohamedova postava Turkom vino prepoveduje. Očitno ne pije nihče vina. Kar se očitno ne zgodi, se vunder včasi na skrivnim zgodi. In vkljub prepovedi vé vunder marsikter Turk tako dobro, kakor marsikdo pri nas, kako se kozarc dobrega vina prileže. In to je tudi Sultan vedel. Pri kosilu in večerji ni dobil nihče vina povohati. Po jedi je pa Sultana navadno flašica dobrega vina v njegovi stanici čakala. Enkrat mi pomigne skrivaj, da nej z njim grem. Ko sva bila sama, uzame iz omarice flašico ter reče: „Ključec, vem, da se vi kristjani na kozarc dobrega vina dobro umite. Tu imam še eno samo flašico Tokajca. Tacega še nikolj v svojim življenju niste pili.“ — Potem je natočil meni in sebi in terčila sva. — „No, kaj pravite? Jelite, da je roba?“ — „Vince je dobro, mogočni gospod,“ mu odgovorim, „pa če mi ne zamerite, vam noram povedati, da sim na Dunaju dosti bolje pil. Saperlot! Če bi tega vi pili.“ — „Prijetel Ključec, poznam vas kot poštenega moža, pa nemogoče je, da bi kak drug Tokajc bolji bil. Zakaj dobil sim že davno samo to flašico od

nekega ogerskega grofa, ki mi ga ni mogel prebvaliti.“ — „Kaj še, gospod Sultan! Tokajc in Tokaire, to je razloček. Gospodje Ogri se ne prehité s posebnimi darmi. Kaj stavite in pripravim vam v eni uri po ravni poti naravnost iz cesarskega hrama flašo Tokajca, ki se bo drugač vbrisal.“ — Kljukec, mislim, da bledete.“

„Ne bledem. Naravnost iz cesarskega hrama vam pripravim v eni uri flašo Tokajca, memo ktereга nej se ta cviček skrije.“ — Kljukec, Kljukec! za norca me hočete iméti; to vam pa prepovem. Poznam vas sicer kot prav resničnega moža, pa zdaj si moram vunder misliti, da otrobe vežete.“

— „Eh, kaj to, gospod Sultan. Sej se da poskusiti to. Ako ne spolnim svoje besede — sej veste kako vsako laž sovražim — mi dajte glavo odsekati. Pa moja glava ni zelnata glava. Kaj pa nasproti postavite?“ — „Tu je moja roka. Deržal vas bom pri besedi. Zakaj za norca imeti se tudi svojemu najljubšemu prijatlu ne pustim. Ako mi ne pripravite do štirih flaše Tokajca, vam bo brez milosti glava odletéla. Ako pa svojo obljubo spolnite, si smete iz mojega zaklada toliko zlata, srebra, biserov in žlahtnih kamnov uzéti, kolikor jih najmočnejši človek more nesti.“ — To se da slišati!“ odgovorim jez, prosim za pero in tinto in pišem čuvaju cesarskih vin Terezie to le pismice:

„Gospod! ker mi je dobro znano, da imate v hramu Tokajsko vino, mi ne zamerite, ker vas prosim in potem človeku, kateri vam to pismice izroči, ga flašo poslati, pa najboljšega. Stavil sim in za glavo mi gre.

Če vam zamorem s čem vstréči, sim vedno pripravljen in ostanem i. t. d.

Ker je bilo že pet minut čez tri, sim dal pismice kar rezpečateno svojemu tečaju, ki si je mogel svinec z nog odvezati in jo brez odloga na Dunaj vrezati. Potém sva jez in Sultan, bolje vino pričakovaje, njegovo flašico do dna spraznila. Ura je bila eno četert, pol, bila je tri četerti in še ni bilo tečaja ne slišati ne viditi. Začelo mi je že vroče prihajati; zakaj zdelo se mi je, da je Sultan že včasi po žnori pogledoval, da bi rabeljnu pozvončkal. Dovolil mi je sicer še, malo na vert iti se hladit; pa šla sta za mano tudi dva služabnika, ki me nista izpred oči pustila. V tem strahu in ker je samo še pět minut do šterih manjkalo, sim poslal urno po svojega poslušavca in streljca. Koj sta prišla, in poslušavec se mi je mogel na zemljo vleči in poslušati, ali že tečaj ne pride. Pa kako sim se vstrašil, ko mi pové, da tečaj nekje dalječ terdno spi in na vso moč smerči. Komaj je streljc to slišal, kar steče na grič in je na perstih stoječ se povsod ozerl, in reče urno: „Pri moji ubogi duši! tam léži lenuh pod hrastom pri Bejim gradu in flaša poleg njega. Počakaj, jez te bom pošegečkal!“ — In to izgovorivši pomeri s svojo puško in vstrelí v verh hrasta. Toča želoda, listja in vej pade na spanca, ga zbudí in prižene, ker se je sam bal, da je čas skorej zaspal, tako urno, da je še pol minute pred šterimi s flašo in pismom prišel. To je bilo veselje! — Oj, kako se je oblizoval Sultan! „— Kljúkec!“ je rekel, „ne smete mi

zameriti, če to flašo sam za sebe ohranim. Vi ste na Dunaju v večji milosti, kakor jez! Še več jih bodele lahko dobili.“ To izgovorivši je zaperl flašo v omaro, jo zaklenil, ključ sabo uzel in zakladniku pozvončkal. Oh kako mi je to lepo v ušesa zvonilo! — „Stavo vam moram plačati.“ Rekel je zakladniku, ki je prišel: „Tukaj nej vzame moj prijatelj Kljukec toliko iz mojega zaklada, kolikor zamore najmočnejši človek nesti!“ — Zakladnik se je pripognil svojemu gospodu noter do tal s svojim nosom, meni je pa Sultan prav po bratovsko roko potresel in naji oba je spustil.

Lahko si mislite, da se nisim prav nič opotavljal, storiti, kakor mi je bilo rečeno. Poklical sim svojega močnega služabnika z njegovo vervjo in sim šel v zaklad z njim. Kar je moj močni potem, ko je svojo culjo povezal, še ondi pustil, po to bi težko kdo vas iti hotel. Naravnost proti morju sim hitel s svojo bero, najamem najmočnejšo barko, ki jo je bilo dobiti, in odri-nem dobro preskerbljen, da bi v varnost spravil, kar sim nalovil, preden se je kaj zopernega primerilo. Kar sim se bal, to se je zgodilo. Zakladnik je zaklad do kraja odpert pustil — pa tudi treba ni bilo več, ga še zapérati — teče kakor norc k Sultanu in mu pové, kako sim po njegovih besedah vse storil. Lahko si mislite, kako je Sultan pisano gledal. Kmalu mu je bilo žal, da se je tako prehitel. Zapovedal je tadaj koj z vsimi barkami za mano iti in mi povedati, da nisva tako stavila. Nisim bil še dve milji daljč, že zagledam vse Sultanove barke za

mano, in reči moram, da se je moja glava, ki se je komaj vterdila, spet majati začela. Pa zdaj je bil moj vetrovc pri rokah. Rekel je: „Ne bojite se zlahtni gospod!“ Stopil je potem na zadnji konec barke, tako, da je imel eno nosnico proti turškim barkam, eno pa v naše jadro obernjeno, in je toliko vetra naredil, da nišo le turške barke vse polomljene nazaj zagnane bile, ampak tudi da je moja barka v kratkim na Laško prišla. Tode le malo mojega bogastva je prišlo meni v prid, ker so me tolovaji cisto oropali.

Zdaj pa gospodje, sim prav rés že zaspan. Vošil jim je tadaj vsim lahko noč.

Sedmi zgodok.

Več večerov so potem spet Kljukca prosili, svoje lepe in prijetne zgodke pripovedovati; pa zastonj. Lepo navado je namreč imel, nič ne storiti, če se mu ni ljubilo. Nazadnje pa je prišel večer, po katerim so vsi tako hrepeneli. Sladko smehljanje je bilo gotovo znamenje, da jih bo Kljukec uslišal.

Gotovo ste slišali, kadaj je šel kapitan Pipež novih dežel iskati. Spremil sim ga ne kot oficir, ampak kot prijatelj. Ko smo že precej dalječ v severne kraje prišli, sim vzel svoj perspektif in ogledoval reči, ki so bile okrog mene. Kake pol ure pred nami je plavala cela gora ledú, višej kakor naše barke arblje, na nji sim vidil dva ledna medveda, ki sta se, kakor sim mislil, hudo ruvala. Obesel sim tadaj koj

svojo puško čez ramo in grem proti ledu; našel sim pa, ko sim verh gore prišel, silno težavno in nevarno pót. Večkrat sim mogel čez strašne prepade skočiti, na družih mestih je bil pa led tako gladek kakor zerkalo, tako da sim vedno padal in ustajal. Pa sim vunder tako dalječ prišel, da sim medveda doséči mogel, in vidil sim tudi, da se nista ruvala, temuč le igrala. Prerajtal sim že, koliko so nju kože vredne; zakaj vsak je bil vsaj tako velik kakor pitán vol; pa ko sim ravno hotel puško va-nju pomeriti, mi spodletí desna noga, padem znak in ob zavednost sim bil kake pol ure. Mislite si moj strah, ko sim se zbudil in vidil, da me je eno strašnih zverin na moj obraz obernila in me ravno za moje nove jerhaste hlače zgrabila. Gornji del mojega života je bil pod njenim trebuhom in moje noge so naprej molile. Bog ve, kam bi me bila zverina vlekla bila; pa izlekel sim svoj pipec iz hlač, ta je bil, ki ga tukaj vidite, ga zaderem v njeno levo zadnjo taco in odrežem kar tri kremplje. Spustila me je koj s strašnim rjoventjem. Napel sim svojo puško, jo sprožim v ležečega medveda in padel je na led. Vstrelil sim sicer eno teh kervolokih zverin, zbudil sim pa tudi jih več tavžentov, ki so v okolici na ledu spali. Vsi so jo kar proti meni pribrenkali. Časa nisim smel nič zgubiti. Zgubljen sim bil, ali pa mi je kaka nagla zvijača mogla pomagati. Dobil sim jo. V polovici časa, ki ga vaje lovec potrebuje, da zajca na méh odére, slečem mertvemu medvedu njegovo sukno, se zavijem v njo, in vtaknem svojo glavo ravno pod njegovo.

Komej sim to opravil, je bila že cela tropa okrog mene zbrana. Vroče in mraz mi je bilo v temu kožuhu. Pa zvijača mi je izšla popolnoma. Po verstih so prišli, so me ovohali in mislili so, da sim prav medved, njih brat. Tudi mi ni nič manjkalo, kakor prava velikost, de bi bil ves njim enak. Pa več mladčev je bilo med njimi, ki niso bili dosti večji. Ko so vsi mene in truplo svojega rajnciga tovarša ovohali, smo se prav dobro sprijaznili. Tudi sim jih znal v vsim prav dobro posnemati, samo v mermranju, rjoventju in ruvanju so me presegli. Dasiravno sim bil kakor medved, sim bil vunder le človek. Preudarjati sim začel, kako bi zamogel to prijaznost v svoj prid obrniti.

Nek star zdravnik mi je nekdej povedal, da v herbtanc zbosti koj umori. Sklenil sim tadaj to poskusiti. Uzel sim svoj nož v roko in ga sunem največjemu medvedu za plečem v tilnik. To je bilo kaj težko in bal sim se, da sim se ves tresel. Zakaj to je bilo gotovo: če bi zverina ne cerknila koj, bi me v drobne kose raztergala. Pa srečen sim bil. Medved se je zvalil mertev pred mene, brez da je čerknil. Sklenil sim tadaj, z vsimi družimi tako storiti. Labko me je stalo; zakaj dasiravno so vidili svoje brate na desno in na levo pocepati, si vunder niso nič hudega mislili. Nobeden ni vedel, zakaj tako cepajo in to je bila njih in moja sreča. Ko sim jih vse tako mertve vidil, sim se mislil kakor Simsona, ko je toliko sovražnikov pobil. Da bi vse v kratkim spravil, sim se vernil na barko in sim vzel toliko ljudi sabo, da so mi pomagali,

kolikor jih je bilo treba, medvede s kože djati in plečeta in stegna na barko znositi. V nekterih urah smo to storili in barko naložili. Ostanke smo v vodo pometali, dasiravno bi bili osoljeni tudi tako dobri kakor stegna.

Ko smo dam prišli, sim poslal nekaj plečēt najimenitnišim gospodom na Angležkim, nekaj kupcōm, drugo pa svojim posebnim prijatlom. Vsi so mi bili hvaležni.

Medvedove kože sim poslal rusovski cesarici. Tudi ta se mi je v posebnim pismu zahvalila in povabila me je na Rusovsko. Pa pisal sim ji, da me ne mika tako dalječ iti.

Osmi zgoдек.

Drug pot sim se peljal iz Angležkega v Indio. Psa sim imel pri sebi, kateri ni bil z zlatom izplačati. Nikolj me ni goljfal. Enega dne, ko smo se bili še najmenj tri sto ur od susēga, se je nastavil moj pes. Skorej eno celo uro sim gā gledal s čudenjem, in povem to vsim oficirjem barke rekoč, da moramo blizo dežele biti; zakaj moj pes sledi zvir. Vsi so se mi smejali, pa zavoljo tega nisim nehal, vse dobro od svojega psa misliti.

Po dolgim besedovanju rečem kapitanu krepko, da nosu svojega psa več zaupam, kakor očēm vsih, kar jih je na barki, in da, ako se mu poljubi, stavim sto cekinov, da bōmo perve pol ure divjad vidili. Sto cekinov me je ravno vožnja stala.

Kapitan, kakor duša dober mož, se je za-

čel zopet smejati in rekel je našemu zdravniku, mi žilo pošlatati. Storil je to in povedal, da sim popolnoma zdrav. Potem sta več časa nekaj septala, kar sim skorej vse dobro razumil.

„Meša se mu malo,“ je rekel kapitan, „pošteno se ne morem v stavo podati.“

„Jez pa drugač mislim,“ mu odgovori zdravnik. „Prav popolnoma je zdrav. Zaupa le samo več vohanju svojega psa, kakor pa umu vsacega oficirja. — Zgubil bo na vsako vižo, pa prav se mu zgodi.“

„Taka stava ne more,“ je govoril kapitan dalje „po moji pameti prav poštena biti. Še veči čast bo pa za mene, če mu potem dnarje spet nazaj dam.“

Med tem pogovorom je moj pes zmiram terdno stal in mi je moja misel še bolj vterdil. V drugo sim mu rekel, da stavim in vdal se je v to.

Komej sva si v roko segla, kar so nekteri mornarjev, ki so v dolgim zadej za barko privezanim čolnu silno veliko ribo ubili, katero so tudi koj na barko zlekli. Začeli so ribo mesariti in glejte! kaj smo našli v nji? Ne menj kot 6 parov živih jerebic v ribnim želodcu.

Te uboge živali so bile že tako dolgo v ribnim želodcu, da je ena jerebica na petih jajcih sedela, kterih eno je bilo ravno izvaljeno, kô so ribo razparali.

Tega mladega tička smo zredili pri majhnih mačkah, ki so par minut pred na svet prišle.

Stara mačka ga je tako rada iméla, kakor vsako svojih mladih, in silno nevoljna je bila,

če je jerebica pre dalječ letela in se ni kmalo vernila. — Med unimi šterimi so bile šteri jerebice, katerih je vedno najmenj ena jajca valila, tako da smo na celi poti vedno obilo divjadi jesti imeli. Zvestemu psu sim dal vsaki dan iz hvaležnosti za sto cekinov, ki sim jih po njem dobil, košice, včasih pa tudi celega tica.

Deveti zgodok.

V poslednji vojski Anglezov s Španjolci sim se peljal po morju v terdnjavo, Gibraltar z imenom, katero so Španjolci oblegali, svojega starega prijatla, nekega generala, obiskat, kateri je to terdnjavo tako hlabro branil, da si je slavo pridobil, ki bo njegovo ime sto in sto let spremljevala. Veselje, da sva se zopet vidila, sva samo madva občutila in popisati se ne da; in ko se je to nekoliko ohladilo, sim šel z generalom po terdnjavi, viditi kakošna je in kako se oblegovavci sučejo. Z Angležkega sim silno dober perspektiv prinesel. Z njim sim vidil, da se je sovražnik ravno pripravljaj, veliko kanono s kuglo šest in trideset funtov težko na mesto vžgati, kjer smo stali. Povedal sim to generalu. Tudi on je pogledal skozi moj perspektiv in spoznal, da imam prav. Z njegovim privoljenjem sim dal kar kanono z osem in štirideset funtov težko kuglo nabasano pripeljati, in jo naravnam — zakaj kanonir sim, brez da bi se hvalil, da mi ga ni bilo para — tako natanjko, da sim si bil zvest zadeti.

Pazil sim na sovražnika ojstro, in ko sim

vidil, da hoče vstreliti, sim dal tudi jez znamenje, vstreliti. V sredi poti ste se obé kugli tako strašno zadele in s tako močjo, da je sovražnikova kugla silno nazaj odletéla, da ni samo možu, ki jo je izstrelil, glavo čisto posnela, ampak tudi šestnajst družih glav z vratú snéla, ki so ji na pot prišle. Letéla je naravnost v Afriko. Preden je pa čez morje prišla, je letela skozi tri po versti stoječe barke, potem še dve sto milj dalječ v deželo, vdari nazadnje skozi streho kočé nekega kmeta, zbije neki stari babici, ki je z odpertimi ustmi znak ležala in spala, zobé, ktere je še iméla, in obtiči nazadnje v gerlu stare žene. Njeni mož, ki je kmalo potem dam prišel, je hotel kuglo izleči. Ker je pa ni mogel, ji je kar z žokovnikom v želodec porinil, iz kterega je potem po svoji poti prišla.

Ta kugla je svojo službo prav dobro opravila. Ona ni samo sovražnikove po njeni poti nazaj pognala, ampak je tudi po mojim namenu naprej šla, je vergla sovražnikovo kanono, ki je hotla nas naiti, iz kól s tako močjo, da je, ko je v barko priletéla, dnu barke prebila. Barka je vodo zajela in se s tavžent mornarjev in kdo vé, s koliko vojakov, ki so bili na nji, potopila. To ni bilo nič vsakdanjega. Pa nimam želje, to samo sebi v čast pripisati. Nihče pa ne more tajiti, da gre meni čast, da sim jez si to zmislil. Pa tudi sreča je k temu pripomogla. Spoznal sim namreč pozneje, da je iméla naša kanona eno mero pulfra več kakor sicer. In samo to ji je moglo tako moč dati, posebno da je sovražnikovo nazaj zagnala.

General mi je rekel, če hočem oficir biti. Zahvalil sim se mu za to in zadovoljin sim bil s hvalo, ktero mi je tisti večer pri večerji priča vsih oficirjev skazal.

Ker sim imel Angleze silno v časti, sim sklenil, terdnjave ne pred zapustiti, kakor da jim bom še s čim vstregel. Čez tri tedne sim imel priložnost to storiti. Preblekel sim se po španjolsko, se splazim ob eni po pol noči iz terdnjave in pridem srečno v sovražnikov tabor. Ondi grem v šotor, v katerim se je veliki španjolski general z svojimi oficirji posvetoval, kako bi zjutraj na terdnjavo vdarili. Moja obleka me je varovala. Nihče me ni vun gonil, in vse sim mogel slišati, kar se je godilo. Nazadnje grejo spat, in kmalo sim slišal še clo straže smerčati. Koj sim začel svoje delo. Snel sim vse kanone, najtežje kakor najmanjše s kól in jih veržem tri milje dalječ v morje. Ker nisim imel nobene pomoči, je bilo to najtežje delo mojega življenja. Ko sim to dokončal, sim zlekel vse kola v sredo tabora, in da bi kolesa ne ropotale, sim jih znosil po dva in dva pod pazdihó na kupec tako visok, kakor je bila naša terdnjava. Potem sim kresnil s kosam zlomljene kanone za kugle osem in štirideset funtov težke po kremenu, ki je dvajset komolcov globoko pod zemljo v starim zidu tičal, da so se strašne iskre pokazale, vžgem netilo in podkurim celi kupec.

Kar je najrajše gorelo, to sim položil najzdalej in tako je bilo vse v enim hipu v plamenu. Da bi vso krivico od sebe odverníl, sim bil prvi, ki sim hrup naredil. Ves tabor je bil,

kakor si morate misliti, v strašni zmešnjavi in sploh so mislili, da so bile straže podkupljene in da je moglo najmenj sedem ali osem regimentov iz terdnjave priti, da so vse to tako strašno vgonobili. Neki učen mož pise v svojih bukvah, da so Španjoljci silno veliko zgubo po ognju v taboru iméli. Pa ne vé, zakaj. Tega pa tudi ni mogel véditi, ker še te reči nikomur nisim povédal, in tudi generalu, svojemu prijatlu ne, dasiravno sim jez sam to noč terdnjavo réšil. Španjoljski general in vsi njegovi ljudje so v prvim strahu péte pokazali, in so, brez da bi se bili vstavili, šternajst dni naprej in naprej nevém doklej. Tudi jim je ta strašni ogenj tak strah naredil, da tri mesce nič nič niso ne jedli ne pili.

Kaka dva mesca potem sedim enega jutra z generalom pri mizi, kar pribombna bomba na mizo. General je šel, kakor bi bil vsak drug storil, kar iz stanice, jez pa uzamem bombo, preden se je razletela, in jo nesem naverh skale. Od tod sim vidil na nekim griču blizo sovražnikovega tabora precej ljudi, spoznati pa nisim mogel, kaj so v namenu iméli. Pogledal sim tedaj s svojim perspektinom in vidil sim, da sta en general in en oberst naših ljudi, ki sta zvečer še z mano večerjala, in se po pol noči kot ogleduha v španjoljski tabor splazila, sovražniku v pést prišla in ravno so jih hotli obesti. Predalječ je bilo, da bi bil mogel bombo z roko do tistega mésta vréci. Po sreči se spomnim, da imam fračo v aržetu, ktere se je rajnci David zoper velikana Goliata tako sréčno

poslužil. Dénem tedej svojo bombo v njo in jo veržem ravno med tiste ljudi. Ko je padla, se je tudi razletela in pobila vse razun generala in obersta, ki sta bila v nju sréčo že v kviško potegnjena. Kos bombe je pa ravno pod kol priletel, na katerim sta viséla, in ga je poderl. Naša prijatla sta komej čutila, da sta na tléh, kar sta se začela pogledovati, kaj je to, in ker sta vidila, da je straži, rabeljnu in vsim naj-pervo misel v glavo prišla, smert storiti, sta eden druzega razvezala, proti morju stekla, v španjoljsko barko skočila in mornarje posilila, ju v eno naših bark peljati. Kmalo potem, ko sim ravno generalu to zgodbo pripovedoval, prideta srečno, in veselo smo si srečo vošili in tisti večer obhajali.

Na obrazih vam berem, da bi radi slišali, kako je ta frača v moje roke prišla. Poslušajte, kako se je to zgodilo. Zvedite, da sim jez naslednik gospe Urie, ki je bila velika prijateljica kralja Davida. Oče mojega rodú je bil neki silno učen mož. Imel je pa, kakor vsi učeni in neučeni svoje muhe v glavi, najmenj je pa terpel, da bi mu bila zoper govarjala; ona je pa iméla napake svojega spola; zakaj povsod in v vsih rečéh je hotla ona prav iméti. Z eno besedo, ločila sta se. Mnogokrat mu je od frače pripovedovala, kot od velicega zaklada, in za dobro je spoznala, jo menda v spominj sabo vzéti. Preden je pa še iz dežele prišla, je pogrésil mož fračo in celih šest vojakov je pognal za njo. Sukati je pa znala fračo tako dobro, da je enega izmed zasledovavcov, ki si je menda

hotel kaj zaslužiti, na ravno tisto mesto čelo zadela, kamor je David Goliata kušnil. Ko so ga tovarši mertvega na tla pasti vidili, so se nekaj časa posvetovali, kaj storiti, in sklenili so, se lepo verniti in doma povedati, kaj se je zgodilo. Gospá je za najbolje spoznala, pred ko je mogoče bilo v Egipt zbežati, kjer je mnogo prijatlov in znancov iméla. Ondi je več časa živelá in preden je umerla, je zapustila to imenitno fračo nékemu sinú nekega zlahtnika, in po njem je prišla po ravnim rodu do mene.

Moj oče, ki so mi to fračo kratko pred mojim odhodom na Španjoljsko v testamentu izročili, so mi ta le zgoдек povedali, ktereга so tudi večkrat svojim prijatom pripovedovali in vsaki mora verjéti, da je resničen, kdor je starega moža poznal.

„Živel sim,“ tako so moj oče govorili, „popotovaje dalj časa na Angležkim. Enega dné grém se ob morju sprehajat. Kar jo pridere hud morsk konj, divij kakor zlodi, proti meni. Nič družega nisim imel pri sebi, kakor fračo, s katero sim tako ročno zverini dva kamna v glavo zadigal, da sim ji obe očési izbil. Potem jo mahnem po herbtu in poženem v morje. Zakaj od tistih malov, ko sim morskega konja oslepil, je bil ves krotek, kakor ovca. Oberz-dal sim ga namest z ujzdo pa s fračo in nesel me je potem čez morje. Preplavala sva pred ko v treh urah morje, ki je bilo čez trideset ur široko. Pri morju sim ga v nekim mestu potem za sedem sto cekinov nékemu gostinčarju prodal, ki ga je ljudem kazal in tako lepe dnarje prejel.“

„Kakor je bilo moje potovanje čudno,“ so moj oče dalje pripovedovali, „tako so bile reči še bolj čudne, ktere sim na tej poti vidil. Morski konj, na katerim sim sedel, ni plaval, ampak je neizrečeno urno po dnu morja derjal in milione in milione rib pred sabo podil, ki so bile vse drugačne, kakor so navadne. Nektere so imele glavo v sredi života, druge na koncu repa. Nektere so v krogu vkup sedele in neizrečeno lepe pesmi péle; druge so zidale iz čiste vode najlepši hiše, v kterih je nekaj, kar sim si misliti mogel, da ni bilo nič družega, kakor najčistejši ogin, v najlepših farbah sim ter tje tekalo. V nekterih predalih té hiše so se ribe derstile, v družih mlade valile in še v družih so pa mlade ribe šolo iméle.“

„Prišel sim tudi čez silno visoke gore, ki so bile gotovo tako visoke, kakor so snežniki. Ob skalah so rastle mnoge velike drevesa, na kterih je rastle repa, korenje, retkev, pa tudi morski polži, raki in take reči so rastle na njih. Nektere téh reči so bile tako velike, da bi jih velik voz komaj peljal in najmanje so bile tolike, da bi jih terden mož komaj nesil. Drevesa z repo so bile najbolj rodovitne, raki in polži so bili pa največji. — Bil sim tako petsto sežnov globoko v morju, kar mi je začelo nekakošno težko pribajati, ker mi je začelo sape zmanjkovati. Srečal sim včasih s svojim konjem tudi velike ribe, ktere so bile pri volji, naji oba požreti. Spodbodel sim tadaj svojo paro in gledal, da sim pred ko je bilo mogoče na suho prišel.“

„Ko sim že blizo kraja prišel in je bilo vode

še komej dvajset komolcov nad mojo glavo, se mi je zdelo, kakor če bi človeška podoba v ženski obleki pred mano na pesku ležala. Zdelo se mi je, da še živi, in ko bliže pridem, sim res vidil, da z roko miga. Primem jo in jo prinesem dozdevno mervto na suho. Dasiravno se takrat ljudje nisó bili v oživljevanju mervtih tako izureni, kakor so zdaj, je vunder nek prebrisan apotekar čez dolgo malo iskrico življenja, ki je še v ženi ostalo, spet vpihal. Bila je žena nekega mornarja, ki se je malo pred z barko odpeljal. Po nesreči je pa v svoji zmoti drugo ženo sabo vzél. To je kmalo po čuvaju domačega miru zvedla in ker je bila terdno prepričana, da veljajo zakonske pravice tako kakor na suhim, se je vsa razkačena v čolničku za njim peljala, in je skusila, ko je na barko prišla, po kratki pridigi, ki se ne da prestaviti, svojo pravico tako krepko dokazati, da je njeni zvesti mož za dobro spoznal, par stopin nazaj se vmakniti. Žalostni nasledek tega je bilo, da je s svojo košeno desnico, ki je bila ušésim moža namenjena, morje za uho udarila, in ker je to še menj poterpežljivo bilo, kakor njeni mož, je še le na dnu morja oporo našla, ktero je iskala.“

„Lahko si mislim, kakošno hvaležnost je njeni mož za mano pošiljal, ko je po svojim prihodu našel, da je njegova ljuba ženica, ktero sim jez otel, doma čakala. Pa jes nisim bil tega kriv. Storil sim svojo dolžnost, kakor bi jo bil vsak človek storil, desiravno moram reči, da sim mu s tem slabo storil.“

Te povesti mojega očeta me je imenitna frača opomnila, ktera je potem, ko je tako dolgo pri moji rodovini bila, in toliko dobrega storila, nazadnje v gobcu morskega korja se pokvarila. Jez saj se je nisim več poslužil, kakor samo takrat, ko sim, kakor sim vam že povedal, Španjoljcom celo bombo nazaj poslal in z njo dva svojih prijatlov smerti otel. Pri tej rabi se je zgodila, da potem frača za nobeno rabo več ni bila. Skorej vsa je zletela z bombo, mali kosček pa, ki mi je v roki ostal, je zdaj v naši hiši v večni spominj ohranjen.

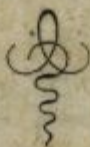
Kmalu potem sim se v Anglio vernil. Tam se mi je kaj posebnega primerilo.

V mestu Vepink sim mogel iti, kjer so več reči v barko nakladali, ktere sim nekemu prijatlu na Nemškim namenil. Potem sim se nazaj vernil. Poldne je bilo. Strašno sim bil truden in sonce me je tako peklo, da sim v neko kanono zlezil, počivat. Komej sim v njo prišel, sim koj terdno zaspal. Bil je ravno kraljev god. Kanone so vse zjutrej nabasali in ob eni z njimi streljali. Nihče ni vedel, da sim jez v nji. Izstreljen sim bil in na drugi strani mesta priletim na dvoriše nekega kmeta na veliko kopico sena, kjer sim v omami obležal, brez da sim se zbudil. Čez tri mesce je slama v ceni tako poskočila, da je kmet velik dobiček storiti mislil, če ga proda. Kopa, na katerim sim jez ležal, je bila naj večji. Začeli so tadaj to poderati. Hrup ljudi, ki so hotli po lojtrah na kopo zlesti, me je zbudil; še pol v spanju in brez da sim vedel kje da sim, sim hotel steči in telebnem s kope

na gospodarja sena. Ko sim padel, jez sam nisim nič terpel, toliko več je pa kmet dobil. Mertev je obležal pod mano; po nesreči in brez krivice sim mu vrat zlomil. V svojo tolažbo sim pa pozneje zvedel, da je bil to ostuden Jud, kateri je svoje pridelke navadno toliko časa deržal, da je huda dragina prišla in da jih je z nezmernim dobičkom prodati mogel. Njegova smert je bila tedaj pravična kazen in za ljudi tistega kraja prava dobrota.

Kako sim se pa začudil, ko sim se popolnoma zbrihtal in doma zvedel, da sim cele tri mesce spal. Moji prijatli so me že povsod skerbno iskali. Da so bili veseli, ko smo se spet vidili, si lahko mislite.

S tem je Kljukec končal svoje pripovedovanje.

Pri meni je tudi za dobiti:

- Bojték** ali pravljica od viteza v drevo vpreženega 6 kr.
- Centrih**, slovenski lepopisi in izgledi. 12 kr. Einzelne Blätter daraus, à 2 kr.
- Cerkvica** na skali. Pravljiica. Laibach 1855. 3 kr.
- Hildegárdia**, zveličana; dvakrat po nedolžnim v smert obsojena cesarica. 6 kr.
- Mmetica in grofinja** Grizelda. Lep izgled poterpežljivost in ponižnosti vsim ženam. 6 kr.
- Kratkočasne** igre z kvartami, številkami in družimi rečm v družbah. Laibach 1850. 10 kr.
- Kerški** raki, za kratek čas. Znadke ali anekdoti. Laibach 1855. 6 kr.
- Malavašič**, Fr., Erazem iz jame. Povést. Mit Titelbild. Laibach 1845. 8 kr.
- Malavašič**, Fr., Oče Grof Radecki c. k. Maršal, z jeklorezom. Laibach. 1852. 12 kr.
- Némški** Pavliha v slovenski obléki. Bukve polne smešnih povést za kratek čas poslovenjene. Laibach 1849. 12 kr.
- Podoba** presvete Device Marije, Povest. Laibach. 1855 3 kr.
- Stric Tomova** kočá, ali življenje zamorcov v robnih državah svobodne severne Amerike. Laibach 1854. 30 kr.
- Venček** za vezilne darila, ali vošilne pesmice o godovih novim letu in drugih priložnostih. Brosch. 12 kr.
- Violice**. Zbirba prijetnih povest in kratkočasnic podučniga in pobožniga zapodádka za mlade in stare, z 28 podob (Iz „Koledarja za Slovence.“) V Ljubljani 1855. In Prám band 18 kr., brosch. 16 kr.
- Vjetnik** na galejl. Lepa in podučenja polna povest s pristavk m življenja Sv. Vincenca Paulana. 6 kr.

J. Giontini,

bukvar v Ljubljani.